

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Στρασβούργο, 7.6.2016
COM(2016) 377 final

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

Σχέδιο δράσης για την ένταξη των υπηκόων τρίτων χωρών

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οι ευρωπαϊκές κοινωνίες είναι και θα εξακολουθήσουν να καθίστανται ολοένα και πιο ποικιλόμορφες. Σήμερα, 20 εκατομμύρια υπήκοοι τρίτων χωρών διαμένουν στην ΕΕ, οι οποίοι αποτελούν το 4% του συνολικού πληθυσμού της¹. Η κινητικότητα των ανθρώπων, σε διαφορετικό βαθμό και για διάφορους λόγους, θα αποτελεί εγγενές χαρακτηριστικό του 21^{ου} αιώνα στην Ευρώπη και παγκοσμίως, γεγονός που σημαίνει ότι η Ευρώπη πρέπει να εντείνει τις προσπάθειές της όχι μόνο όσον αφορά τη διαχείριση των μεταναστευτικών ροών, αλλά και όσον αφορά τις πολιτικές ένταξης των υπηκόων τρίτων χωρών².

Εδώ και αρκετά χρόνια, η ΕΕ παρέχει ήδη στήριξη στα κράτη μέλη κατά την εφαρμογή των πολιτικών ένταξης. Το 2014, το Συμβούλιο Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων επανέλαβε τις **κοινές βασικές αρχές για την πολιτική ένταξης των μεταναστών στην Ευρωπαϊκή Ένωση**, οι οποίες εγκρίθηκαν το 2004 και καθορίζουν μια κοινή προσέγγιση για την ένταξη των υπηκόων τρίτων χωρών σε ολόκληρη την ΕΕ³. Το 2011, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρουσίασε μια ευρωπαϊκή ατζέντα⁴ για την ένταξη των υπηκόων τρίτων χωρών, στο πλαίσιο της οποίας ζητήθηκε μια ενισχυμένη και συνεκτική προσέγγιση ως προς την ένταξη, σε διάφορους τομείς πολιτικής και διάφορες βαθμίδες διακυβέρνησης. Κατά τη διάρκεια αυτών των ετών, πολλά κράτη μέλη ανέπτυξαν τις δικές τους πολιτικές ένταξης ανάλογα με το εκάστοτε εθνικό πλαίσιο, και η ΕΕ διαδραμάτισε σημαντικό ρόλο στηρίζοντας ορισμένες από αυτές τις δράσεις.

Ωστόσο, παρά τις προσπάθειες που έχουν καταβληθεί, οι υπήκοοι τρίτων χωρών σε ολόκληρη την ΕΕ εξακολουθούν να μειονεκτούν σε σχέση με τους πολίτες της ΕΕ ως προς τις δυνατότητες απασχόλησης, εκπαίδευσης και κοινωνικής ένταξης⁵. Ταυτόχρονα, τα μέτρα που ελήφθησαν πρόσφατα για τη βελτίωση της διαχείρισης του μεγάλου αριθμού ατόμων που χρήζουν προστασίας, με τον οποίο βρίσκεται σήμερα αντιμέτωπη η ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων των μέτρων μετεγκατάστασης και επανεγκατάστασης⁶, τονίζουν την ανάγκη εφαρμογής αποτελεσματικών στρατηγικών ένταξης από τα κράτη μέλη που δεν διαθέτουν ιδιαίτερη εμπειρία στον τομέα της ένταξης.

Η διασφάλιση της δυνατότητας συμμετοχής και συμβολής για όσους βρίσκονται δικαίως και νομίμως στην ΕΕ, ασχέτως της διάρκειας παραμονής τους, είναι καίριας σημασίας για τη μελλοντική ευημερία, ευμάρεια και συνοχή των ευρωπαϊκών κοινωνιών. Σε μια εποχή που ενισχύονται οι διακρίσεις, η προκατάληψη, ο ρατσισμός και η ξеноφοβία, είναι νομικά, ηθικά και οικονομικά επιβεβλημένο να διασφαλίσουμε τα θεμελιώδη δικαιώματα και τις θεμελιώδεις αξίες και ελευθερίες και να εξακολουθήσουμε να καταβάλλουμε προσπάθειες για

¹ Βλ.: Eurostat (2015).

² Το παρόν σχέδιο δράσης εξετάζει την ένταξη των μεταναστών, συμπεριλαμβανομένων των προσφύγων, που είναι υπήκοοι τρίτων χωρών και βρίσκονται νομίμως στην ΕΕ. Δεν αφορά υπηκόους των κρατών μελών της ΕΕ που είναι παιδιά ή εγγόνια μεταναστών από τρίτες χώρες ούτε υπηκόους της ΕΕ που έχουν ασκήσει το δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας και τα μέλη των οικογενειών τους.

³ Βλ.: Συμπεράσματα του Συμβουλίου Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων της 5ης και 6ης Οκτωβρίου 2014. http://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/jha/82745.pdf.

⁴ Βλ.: COM(2011) 455 final της 20.7.2011.

⁵ Βλ. στοιχεία της Eurostat: http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Migrant_integration_statistics_-_overview και OECD/European Union (2015), *Indicators of Immigration Integration 2015 – Settling In*: <http://www.oecd.org/els/mig/Indicators-of-Immigrant-Integration-2015.pdf>.

⁶ Βλ. τις εκθέσεις της Επιτροπής σχετικά με τη μετεγκατάσταση και την επανεγκατάσταση: COM(2016) 165 final· COM(2016) 222 final· COM(2016)360 final.

τη βελτίωση της κοινωνικής συνοχής συνολικά. Η επιτυχής ένταξη των υπηκόων τρίτων χωρών αποτελεί ζήτημα κοινού ενδιαφέροντος για όλα τα κράτη μέλη.

Η επένδυση πόρων και ενέργειας στις πολιτικές ένταξης σήμερα, συμβάλλει στο να καταστεί μακροπρόθεσμα η Ευρώπη μια πιο ευημερούσα, συνεκτική και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνία. Το ευρωπαϊκό θεματολόγιο για τη μετανάστευση⁷ τόνισε στην ανάγκη για αποτελεσματικές πολιτικές ένταξης για τους υπηκόους τρίτων χωρών. Δεδομένων των τρεχουσών προκλήσεων που συνδέονται με τη μετανάστευση και σύμφωνα με την ανακοίνωση της Επιτροπής της 6ης Απριλίου 2016⁸, έχει έρθει η στιγμή της επανεξέτασης και ενίσχυσης της κοινής προσέγγισης σε όλους τους τομείς πολιτικής και της συμμετοχής όλων των οικείων παραγόντων, συμπεριλαμβανομένης της ΕΕ, των κρατών μελών, των περιφερειακών και τοπικών αρχών, καθώς και των κοινωνικών εταίρων και των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών. Αυτό τονίζεται και στο ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 12ης Απριλίου 2016, το οποίο ζητά, μεταξύ άλλων, την πλήρη συμμετοχή και την έγκαιρη ένταξη όλων των υπηκόων τρίτων χωρών, συμπεριλαμβανομένων των προσφύγων⁹.

Όπως ορίζεται στο άρθρο 79 παράγραφος 4 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μολονότι η αρμοδιότητα για την ένταξη ανήκει κυρίως στα κράτη μέλη, η ΕΕ μπορεί να θεσπίζει μέτρα ενθάρρυνσης και στήριξης της δράσης των κρατών μελών με στόχο τη διευκόλυνση της ένταξης των υπηκόων τρίτων χωρών οι οποίοι διαμένουν νόμιμα στο έδαφός τους και διαδραματίζει σημαντικό ρόλο όσον αφορά τη στήριξη, την προώθηση και τον συντονισμό των δράσεων και των πολιτικών των κρατών μελών σε αυτόν τον τομέα. Στο σημερινό πλαίσιο, πολλά κράτη μέλη της ΕΕ αντιμετωπίζουν παρόμοιες προκλήσεις, και η ΕΕ μπορεί να προσθέσει αξία μέσω της διαρθρωτικής στήριξης που παρέχει. Το παρόν σχέδιο δράσης θεσπίζει ένα κοινό πλαίσιο πολιτικής που θα πρέπει να βοηθήσει τα κράτη μέλη καθώς αναπτύσσουν και ενισχύουν περαιτέρω τις εθνικές πολιτικές ένταξης για τους μετανάστες από τρίτες χώρες, ενώ περιγράφει επίσης τη στήριξη που θα παράσχει η Επιτροπή σε επίπεδο πολιτικών, καθώς και σε επιχειρησιακό και οικονομικό επίπεδο για την ενίσχυση των προσπάθειών τους.

2. ΟΙ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΟΙ ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ ΠΟΥ ΣΥΝΔΕΟΝΤΑΙ ΜΕ ΤΗΝ ΕΝΤΑΞΗ

Από έρευνες προκύπτει ότι οι υπήκοοι τρίτων χωρών εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν εμπόδια στην προσπάθειά τους να επωφεληθούν από το εκπαιδευτικό σύστημα και την αγορά εργασίας και να εξασφαλίσουν αξιοπρεπή στέγαση¹⁰. Αντιμετωπίζουν υψηλότερο κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού σε σύγκριση με τους υπηκόους των χωρών υποδοχής,

⁷ Βλ.: COM(2015) 240 final της 13.5.2012.

⁸ Βλ.: COM(2016) 197 final της 6.4.2016.

⁹ Βλ.: Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 12ης Απριλίου 2016 σχετικά με την κατάσταση στη Μεσόγειο και την ανάγκη για μια ολιστική προσέγγιση της ΕΕ όσον αφορά τη μετανάστευση (2015/2095(INI)).

¹⁰ Το 2015, το ποσοστό απασχόλησης των υπηκόων τρίτων χωρών ήταν κατά 12,4 ποσοστιαίες μονάδες χαμηλότερο από αυτό των υπηκόων των χωρών υποδοχής, ενώ τα σχετικά ποσοστά ήταν ιδιαίτερα χαμηλά για τις γυναίκες. Οι μετανάστες από τρίτες χώρες συχνά υποαπασχολούνται, ακόμη και όταν κατέχουν πανεπιστημιακούς τίτλους. Η υστέρηση στον τομέα της εκπαίδευσης είναι διπλάσια μεταξύ των μεταναστών πρώτης γενιάς (42%) σε σύγκριση με τους μαθητές/φοιτητές των οποίων οι γονείς γεννήθηκαν στη χώρα υποδοχής (20%), ενώ εξακολουθεί να είναι υψηλή και για τη δεύτερη γενιά (άτομα που γεννήθηκαν στη χώρα υποδοχής από γονείς που γεννήθηκαν στο εξωτερικό) (34%). Το 2014, το 49% των υπηκόων τρίτων χωρών αντιμετώπιζαν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό ήταν 22% για τους υπηκόους των χωρών υποδοχής. Το 18,2% των νεαρών ατόμων που γεννήθηκαν σε τρίτες χώρες αντιμετώπιζαν σοβαρή υλική στέρηση. Οι υπήκοοι τρίτων χωρών είχαν μεγαλύτερες πιθανότητες να ζουν σε υπερπλήρες νοικοκυριό από ό,τι τα άτομα που είχαν γεννηθεί στη χώρα υποδοχής.

ακόμη και όταν έχουν εξασφαλίσει απασχόληση. Τα παιδιά είναι εκτεθειμένα σε εξαιρετικά υψηλό κίνδυνο φτώχειας.

Όπως τόνισε η Επιτροπή στην ανακοίνωσή της της 7ης Απριλίου 2016¹¹, οι εθνικές οικονομικές και κοινωνικές πολιτικές θα πρέπει να διασφαλίζουν την αντιμετώπιση της πρόσφατης εισροής μεταναστών και προσφύγων από τρίτες χώρες, ιδίως δε την κάλυψη των άμεσων αναγκών τους και την ένταξή τους στην αγορά εργασίας και την κοινωνία. Αυτό θα αποτελέσει πρόκληση για πολλά κράτη μέλη, αλλά εάν υπάρξουν οι σωστές προϋποθέσεις για ταχεία και επιτυχή ένταξη, αποτελεί συνάμα και ευκαιρία ιδίως για κράτη μέλη που αντιμετωπίζουν δημογραφικές αλλαγές. Τούτο ισχύει και στο οικονομικό πεδίο, καθώς τα στοιχεία δείχνουν ότι οι υπήκοοι τρίτων χωρών έχουν θετική καθαρή φορολογική συνδρομή εφόσον ενταχθούν ορθά και σε εύθετο χρόνο, ξεκινώντας με την έγκαιρη ένταξή τους στην εκπαίδευση και στην αγορά εργασίας¹².

Η μη αξιοποίηση των δυνατοτήτων των υπηκόων τρίτων χωρών στην ΕΕ θα αποτελούσε τεράστια σπατάλη πόρων, τόσο για τα ίδια τα ενδιαφερόμενα άτομα όσο και γενικότερα για την οικονομία και την κοινωνία μας¹³. Υπάρχει σαφής κίνδυνος να αποβεί τελικά το κόστος της μη ένταξης υψηλότερο από το κόστος της επένδυσης σε πολιτικές ένταξης.

Οι ανάγκες ένταξης του κάθε ατόμου ποικίλλουν κατά πολύ ανάλογα με τον λόγο για τον οποίον ήρθε το άτομο στην ΕΕ και την αναμενόμενη διάρκεια παραμονής του, καθώς επίσης ανάλογα με τις δεξιότητές του, το εκπαιδευτικό του επίπεδο και την εργασιακή του εμπειρία. Οι υπήκοοι τρίτων χωρών με υψηλό επίπεδο δεξιοτήτων που μεταναστεύουν για οικονομικούς λόγους συνήθως επωφελούνται από την ενταξιακή στήριξη που παρέχουν οι εργοδότες τους, για παράδειγμα μέσω γλωσσικών μαθημάτων, και από το δίκτυο που δημιουργείται στο εργασιακό τους περιβάλλον. Άλλοι υπήκοοι τρίτων χωρών ίσως να μην έχουν τέτοια στήριξη. Ιδίως οι νεοαφιχθέντες πρόσφυγες αντιμετωπίζουν συγκεκριμένα προβλήματα, για παράδειγμα είναι ευάλωτοι εξαιτίας των τραυματικών εμπειριών τους, δεν έχουν τα έγγραφά τους, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που αποδεικνύουν τα επαγγελματικά τους προσόντα, παραμένουν αδρανείς πριν και κατά τη διάρκεια της διαδικασίας ασύλου¹⁴, καθώς επίσης έρχονται αντιμέτωποι με πολιτισμικούς και γλωσσικούς φραγμούς και κινδύνους στιγματισμού στην εκπαίδευση και στην αγορά εργασίας και στέγασης, προβλήματα τα οποία δεν αφορούν μόνο τους πρόσφυγες.

Οι δράσεις για τη στήριξη της ένταξης των υπηκόων τρίτων χωρών δεν απαιτείται (ούτε θα πρέπει) να υλοποιούνται σε βάρος μέτρων που αποσκοπούν στην παροχή βοήθειας άλλων ομάδων ή μειονοτήτων που είναι ευάλωτες ή μειονεκτούν. Στην πραγματικότητα, η ενσωμάτωση της ένταξης των υπηκόων τρίτων χωρών αποτελεί, και θα πρέπει να αποτελεί,

¹¹ Βλ.: Ευρωπαϊκό εξάμηνο 2016: Αξιολόγηση της προόδου σχετικά με τις διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις, την πρόληψη και τη διόρθωση των μακροοικονομικών ανισορροπιών, και αποτελέσματα εμπεριστατωμένων επισκοπήσεων βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011 (COM (2016) 95 final/2).

¹² Βλ. για παράδειγμα ΟΟΣΑ, *The Fiscal Impact of Immigration in OECD Countries*, στο «International Migration Outlook 2013» και επισκόπηση πολιτικής της ΕΕ με τίτλο «Research on Migration: Facing Realities and Maximising Opportunities 2016».

¹³ Βλ.: Έγγραφο που δημοσιεύτηκε από τη Γενική Διεύθυνση Οικονομικών και Χρηματοδοτικών Υποθέσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής: «[An Economic Take on the Refugee Crisis](#)» (Η προσφυγική κρίση από οικονομική άποψη).

¹⁴ Τα κράτη μέλη έχουν συγκεκριμένες υποχρεώσεις βάσει του δικαίου της ΕΕ – κυρίως βάσει της οδηγίας για τις συνθήκες υποδοχής (οδηγία 2013/33/ΕΕ) και της οδηγίας για την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων (οδηγία 2011/95/ΕΕ) – προκειμένου να προσφέρουν στους αιτούντες άσυλο κατάλληλες συνθήκες υποδοχής ευθύς εξαρχής, να διασφαλίσουν ισότιμη πρόσβαση στην αγορά εργασίας και να διευκολύνουν την πρόσβαση σε θέσεις εργασίας αφότου χορηγηθεί το καθεστώς προστασίας, καθώς και να διασφαλίσουν ισότιμη μεταχείριση όσον αφορά την αναγνώριση διπλωμάτων και να προβλέψουν ειδικές διευκολύνσεις.

αναπόσπαστο μέρος των προσπαθειών που αποσκοπούν στον εκσυγχρονισμό και στην εφαρμογή κοινωνικών πολιτικών χωρίς αποκλεισμούς, πολιτικών για την εκπαίδευση, την υγεία, την αγορά εργασίας και την ισότητα, προκειμένου να προσφέρει σε όλους ουσιαστικές ευκαιρίες συμμετοχής στην κοινωνία και στην οικονομία. Το επικείμενο νέο θεματολόγιο δεξιοτήτων για την Ευρώπη¹⁵ αποσκοπεί στην ενίσχυση του ανθρώπινου δυναμικού και της απασχολησιμότητας στην Ευρώπη, συμβάλλοντας έτσι στη συνολική ανταγωνιστικότητα της ΕΕ. Ταυτόχρονα, στοχευμένα και συγκεκριμένα μέτρα μπορούν να καλύψουν τις ανάγκες ιδίως των ομάδων μεταναστών από τρίτες χώρες, είτε αυτοί είναι νεοαφιχθέντες και δικαιούνται παραμονής είτε βρίσκονται στην ΕΕ επί αρκετά χρόνια¹⁶.

3. ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΣΥΝΕΚΤΙΚΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΩΝ

Η εκπόνηση αποτελεσματικών πολιτικών ένταξης, τόσο για τους νεοαφιχθέντες υπηκόους τρίτων χωρών που δικαιούνται παραμονής όσο και για εκείνους που βρίσκονται στην ΕΕ για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα, αποτελεί μακροπρόθεσμη επένδυση. Η θέσπιση αποτελεσματικών και δίκαιων μέτρων ένταξης απαιτεί επαρκείς πολιτικές, κοινωνικές και οικονομικές επενδύσεις που θα αποβούν μακροπρόθεσμα επωφελείς για όλες τις κοινότητές μας.

Η πείρα έχει καταδείξει ότι οι πολιτικές ένταξης επιτυγχάνουν τα καλύτερα αποτελέσματα όταν είναι σχεδιασμένες για να διασφαλίσουν συνεκτικά συστήματα που διευκολύνουν τη συμμετοχή και τη χειραφέτηση όλων στην κοινωνία, τόσο των υπηκόων τρίτων χωρών όσο και των κοινοτήτων στις οποίες αυτοί εγκαθίστανται. Αυτό σημαίνει ότι η ένταξη θα πρέπει να υπερβαίνει τη συμμετοχή στην αγορά εργασίας και την εκμάθηση της γλώσσας της χώρας υποδοχής: η ένταξη είναι αποτελεσματικότερη όταν εδράζεται στην έννοια της διαβίωσης σε πολυμορφικές ευρωπαϊκές κοινωνίες.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει οικοδομηθεί πάνω σε θεμελιώδεις αξίες, όπως η δημοκρατία, το κράτος δικαίου και ο σεβασμός για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Ο Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατοχυρώνει πολλά δικαιώματα που είναι αποφασιστικής σημασίας για τη διαδικασία ένταξης, συμπεριλαμβανομένης της ελευθερίας του λόγου και θρησκευτικής ελευθερίας, καθώς και των δικαιωμάτων της ισότητας και της μη διακριτικής μεταχείρισης. Η κατανόηση και η αποδοχή των εν λόγω θεμελιωδών αξιών αποτελεί ουσιώδες στοιχείο της διαβίωσης και συμμετοχής στην κοινωνία υποδοχής. Ταυτόχρονα, τα δικαιώματα αυτά προστατεύουν επίσης τους υπηκόους τρίτων χωρών και προάγουν την ένταξή τους στην κοινωνία. Προς τον σκοπό αυτό, το Συμβούλιο συζήτησε την ένταξη των υπηκόων τρίτων χωρών στο πλαίσιο του ετήσιου διαλόγου του 2016 για το κράτος δικαίου¹⁷, και επανέλαβε τη σημασία της αποδοχής των θεμελιωδών αξιών και τον κεντρικό ρόλο που διαδραματίζει η αρχή της αμφίδρομης διαδικασίας ένταξης.

Αυτή η δυναμική αμφίδρομη διαδικασία ένταξης προϋποθέτει όχι μόνο να *αναμένουμε* από τους υπηκόους τρίτων χωρών να ενστερνιστούν τις θεμελιώδεις αξίες της ΕΕ και να μάθουν τη γλώσσα της χώρας υποδοχής, αλλά και να τους *προσφέρουμε* ουσιαστικές ευκαιρίες συμμετοχής στην οικονομία και την κοινωνία του κράτους μέλους στο οποίο εγκαθίστανται.

¹⁵ Βλ.: Νέο θεματολόγιο δεξιοτήτων για την Ευρώπη: Συνεργασία για την ενίσχυση του ανθρώπινου δυναμικού, της απασχολησιμότητας και της ανταγωνιστικότητας (COM(2016) 381), υπό έκδοση.

¹⁷ Βλ.: <http://www.consilium.europa.eu/el/meetings/gac/2016/05/24/>

Η ενεργός συμμετοχή – καθώς και η διασφάλιση της δυνατότητας συμμετοχής – στην πολιτική, πολιτιστική και κοινωνική ζωή είναι, αν μη τι άλλο, σημαντική για να νιώσουν τα άτομα αυτά ότι ανήκουν και είναι πλήρως ενταγμένα στην κοινωνία υποδοχής, καθώς και για τη δημιουργία κοινωνιών που ευημερούν σε κοινωνικό και οικονομικό επίπεδο. Η ανάπτυξη κοινωνιών που είναι δεκτικές, πολυμορφικές και χωρίς αποκλεισμούς αποτελεί διαδικασία η οποία απαιτεί τη συμμετοχή τόσο των υπηκόων τρίτων χωρών όσο και της κοινωνίας υποδοχής. Είναι ουσιώδης η προώθηση του διαπολιτισμικού διαλόγου, συμπεριλαμβανομένου του διαθρησκευτικού διαλόγου μεταξύ των διάφορων θρησκευτικών κοινοτήτων, για τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των ευρωπαϊκών αξιών.

4. ΒΑΣΙΚΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΕΝΤΑΞΗΣ ΣΕ ΟΛΟΚΛΗΡΗ ΤΗΝ ΕΕ

Η επιτυχημένη ένταξη αποτελεί διαδικασία που απαιτεί χρόνο και, το σημαντικότερο, περιλαμβάνει πολλούς διαφορετικούς τομείς πολιτικής – π.χ. την εκπαίδευση, την απασχόληση, την επιχειρηματικότητα, τον πολιτισμό – και διαφορετικά πλαίσια. Αξιοποιώντας την ευρωπαϊκή ατζέντα του 2011 για την ένταξη, το παρόν σχέδιο δράσης καθορίζει προτεραιότητες πολιτικής και τα εργαλεία για τη στήριξη της υλοποίησης των προτεραιοτήτων αυτών.

4.1 Προτεραιότητες πολιτικής

Πρέπει να δοθεί προτεραιότητα σε συγκεκριμένα μέτρα που θα ληφθούν τόσο σε επίπεδο ΕΕ όσο και σε επίπεδο κρατών μελών για την ενίσχυση και τη στήριξη της ένταξης σε όλους τους βασικούς τομείς πολιτικής.

4.1.1 Μέτρα προ της αναχώρησης/άφιξης

Έχει αποδειχτεί ότι η παροχή στήριξης σε υπηκόους τρίτων χωρών όσο το δυνατόν νωρίτερα κατά τη διαδικασία μετανάστευσης αποτελεί ουσιώδες χαρακτηριστικό της επιτυχημένης ένταξης. Σημείο έναρξης αποτελούν, εφόσον είναι εφικτό, τα μέτρα προ της αναχώρησης/άφιξης που στοχεύουν τόσο σε όσους φτάνουν από τρίτες χώρες όσο και στην κοινωνία υποδοχής. Τα μέτρα αυτά είναι επωφελή για τα άτομα ανεξαρτήτως των λόγων για τους οποίους μετακινούνται νομίμως στην ΕΕ, και είναι ιδιαίτερα σημαντικά για την προετοιμασία της επανεγκατάστασης προσφύγων. Δεδομένου ότι τα κράτη μέλη θα πρέπει να εντατικοποιήσουν τις προσπάθειές τους για την υλοποίηση της απόφασης για την επανεγκατάσταση του Ιουνίου 2015¹⁸, του προγράμματος εισδοχής για ανθρωπιστικούς λόγους, με την Τουρκία¹⁹ και του προγράμματος επανεγκατάστασης «έναν προς έναν» βάσει της δήλωσης ΕΕ-Τουρκίας²⁰, θα είναι ιδιαίτερα σημαντική η περαιτέρω εκπόνηση μέτρων προ της αναχώρησης για τη διευκόλυνση της ένταξης, ιδίως ενόψει του αναμενόμενου διαρθρωμένου συστήματος επανεγκατάστασης, όπως εξαγγέλθηκε στην ανακοίνωση της 6ης Απριλίου 2016²¹.

Για τους εν λόγω υπηκόους τρίτων χωρών, ιδίως δε για εκείνους που έρχονται για να εργαστούν ή για οικογενειακούς λόγους, αλλά και για τους πρόσφυγες που πρόκειται να επανεγκατασταθούν, η γλωσσική και εργασιακή εκπαίδευση προ της αναχώρησης μπορεί να

¹⁸ Βλ.: C(2015) 3560 final

¹⁹ Βλ.: C(2015) 9490

²⁰ Βλ.: <http://www.consilium.europa.eu/el/press/press-releases/2016/03/18-eu-turkey-statement/>

²¹ Βλ.: COM(2016) 197 final της 6.4.2016.

επιταχύνει την ένταξη στο μελλοντικό τους περιβάλλον. Όταν σχεδιάζονται από κοινού μέτρα προ της αναχώρησης μεταξύ των χωρών προέλευσης και προορισμού, αυτά αποδεικνύονται ιδιαίτερα αποτελεσματικά ως προς την επιτάχυνση της ένταξης. Ωστόσο, η συνεργασία με τις χώρες προέλευσης και διαμετακόμισης στο ζήτημα αυτό εξακολουθεί να είναι ανεπαρκής. Στην ανακοίνωσή της για τη θέσπιση ενός νέου πλαισίου εταιρικής σχέσης με τρίτες χώρες στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού προγράμματος δράσης για τη μετανάστευση²², η Επιτροπή προτείνει μια συνεκτική και προσαρμοσμένη στις ανάγκες προσέγγιση για την ανάπτυξη, από κοινού με τα κράτη μέλη, τα μέσα, τα εργαλεία και μέσα για την επίτευξη ολοκληρωμένων εταιρικών σχέσεων με τρίτες χώρες στην καλύτερη διαχείριση της μετανάστευσης. Για παράδειγμα, η Επιτροπή θα συνεργαστεί με τα κράτη μέλη προκειμένου να ενισχύσει τη συνεργασία με επιλεγμένες τρίτες χώρες για την εκπλήρωση των δεσμεύσεων του σχεδίου δράσης που υπεγράφη στη διάσκεψη κορυφής της Βαλέτας του Νοεμβρίου 2015²³, συμπεριλαμβανομένων των μέτρων πριν την αναχώρηση.

Για την επανεγκατάσταση των προσφύγων, η παροχή πληροφοριών στους πρόσφυγες σχετικά με τη χώρα επανεγκατάστασης, η παροχή βοήθειας προκειμένου να καλλιεργούν ρεαλιστικές προσδοκίες σχετικά με τη νέα τους ζωή, η ενημέρωσή τους για τα δικαιώματα και τα καθήκοντά τους, καθώς και ο εφοδιασμός τους με γλωσσικές και άλλες δεξιότητες που μπορούν να τους βοηθήσουν να πετύχουν στο νέο τους περιβάλλον αποτελούν βασικά στοιχεία που διευκολύνουν την ένταξή τους από τη στιγμή που θα φτάσουν στις χώρες προορισμού.

Θα πρέπει επίσης να αξιοποιείται η καινοτόμος χρήση της τεχνολογίας, των κοινωνικών δικτύων και του διαδικτύου σε όλα τα στάδια της διαδικασίας ένταξης, συμπεριλαμβανομένου του σταδίου προ της αναχώρησης. Ορισμένα κράτη μέλη έχουν αναπτύξει επιγραμματικά εργαλεία, για παράδειγμα εφαρμογές τηλεφώνων, προκειμένου να ενημερώνουν τους νεοαφιχθέντες αιτούντες άσυλο για τα δικαιώματά τους και για την κοινωνία υποδοχής ή για να παρέχουν βασική γλωσσική εκπαίδευση ή πολύ πρακτικές πληροφορίες που διευκολύνουν την καθημερινή ζωή.

Ομοίως, τα μέτρα προ της άφιξης μπορούν να βοηθήσουν τις κοινότητες υποδοχής να προετοιμαστούν για την άφιξη των υπηκόων τρίτων χωρών, συμβάλλοντας έτσι στην καλλιέργεια συμπάθειας και κατανόησης με σκοπό να ξεπεραστούν οι προκαταλήψεις και να ενθαρρυνθεί η ανοιχτή και εγκάρδια συμπεριφορά. Πολλά κράτη μέλη οργανώνουν ήδη ορισμένα μέτρα προ της άφιξης για τις κοινότητες που υποδέχονται πρόσφυγες για επανεγκατάσταση. Για παράδειγμα, το δίκτυο SHARE, που συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και αποσκοπεί στη σύνδεση των ευρωπαϊκών περιφερειακών και τοπικών αρχών και των οικείων εταίρων της κοινωνίας των πολιτών που εμπλέκονται στην επανεγκατάσταση και την ένταξη των προσφύγων, έχει αναπτύξει το «Share City Curriculum», μια εργαλειοθήκη για την υποδοχή, στήριξη και χειραφέτηση των προσφύγων που επανεγκαθίστανται²⁴.

Ενόψει της υλοποίησης των δεσμεύσεων σχετικά με την επανεγκατάσταση, η Επιτροπή θα παράσχει περαιτέρω στήριξη στα κράτη μέλη για την οργάνωση αποτελεσματικών μέτρων προ της αναχώρησης και τη βελτίωση της συνεργασίας με τους αρμόδιους διεθνείς παράγοντες, όπως ο Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης (ΔΟΜ). Σύμφωνα με πρόταση της

²² Βλ.: Θέσπιση νέου πλαισίου εταιρικής σχέσης με τρίτες χώρες βάσει του Ευρωπαϊκού Θεματολογίου για τη Μετανάστευση (COM(2016) 385 τελικό, 7 Ιουνίου 2016).

²³ Βλ.: http://www.consilium.europa.eu/en/meetings/international-summit/2015/11/ACTION_PLAN_EN_pdf/

²⁴ Βλ. τελική έκθεση: <http://www.eurocities.eu/eurocities/news/-Building-a-resettlement-network-of-European-cities-and-regions-SHARE-project-publication-WSPO-A9SHLX>.

Επιτροπής, ο νέος Οργανισμός Ασύλου της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα πρέπει να διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο στη διευκόλυνση και την παρακολούθηση της ανταλλαγής βέλτιστων πρακτικών μεταξύ των κρατών μελών, συμπεριλαμβανομένου του τομέα των μέτρων ένταξης προ της αναχώρησης²⁵.

Η Επιτροπή:

- Θα δρομολογήσει έργα για τη στήριξη μέτρων προ της αναχώρησης και προ της άφιξης για τις τοπικές κοινότητες, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο των προγραμμάτων επανεγκατάστασης, με έμφαση σε τρίτες χώρες προτεραιότητας.
- Θα παροτρύνει τα κράτη μέλη να ενισχύσουν τη συνεργασία τους με επιλεγμένες τρίτες χώρες όσον αφορά τα μέτρα προ της αναχώρησης, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο του σχεδίου δράσης της Βαλέτας.

Προκειμένου να ενισχύσουν τις πολιτικές ένταξης, τα κράτη μέλη παροτρύνονται:

- Να προωθήσουν προγράμματα ιδιωτικών χορηγιών²⁶ για την επανεγκατάσταση των προσφύγων, με σκοπό την ενεργό εμπλοκή των τοπικών κοινωνιών στη διαδικασία επανεγκατάστασης των υπηκόων τρίτων χωρών.
- Να εξετάσουν τη συμμετοχή σε έργα πολλαπλών ενδιαφερόμενων μερών για την επανεγκατάσταση των προσφύγων, όπως το έργο της ΕΕ για τη διευκόλυνση της επανεγκατάστασης και της εισδοχής προσφύγων μέσω ανταλλαγής νέων γνώσεων²⁷.
- Να παρέχουν πληροφορίες προ της αναχώρησης για να προετοιμάζουν τα άτομα για την άφιξή τους στην ΕΕ, μεταξύ άλλων διορίζοντας αξιωματικούς-συνδέσμους ένταξης στις πρεσβείες τους σε σημαντικές τρίτες χώρες.

4.1.2 Εκπαίδευση

Η εκπαίδευση και η κατάρτιση συγκαταλέγονται στα ισχυρότερα εργαλεία ένταξης, και η πρόσβαση σε αυτά θα πρέπει να διασφαλίζεται και να προωθείται όσο το δυνατόν πιο έγκαιρα. Η απόκτηση βασικών δεξιοτήτων αποτελεί το θεμέλιο για περαιτέρω μάθηση, καθώς και πύλη που οδηγεί στην απασχόληση και την κοινωνική ένταξη.

Η εκμάθηση της γλώσσας της χώρας προορισμού είναι καθοριστικής σημασίας για την επιτυχία της διαδικασίας ένταξης των υπηκόων τρίτων χωρών. Τα προγράμματα γλωσσικής ένταξης θα πρέπει να προσφέρονται όσο δυνατόν πιο έγκαιρα μετά την άφιξη, να είναι προσαρμοσμένα στις γλωσσικές ικανότητες και ανάγκες του κάθε ατόμου και να συνδυάζουν την εκμάθηση της γλώσσας με την εκμάθηση άλλων δεξιοτήτων και ικανοτήτων ή εργασιακών εμπειριών. Θα πρέπει να καταβληθεί ειδική προσπάθεια προκειμένου να διασφαλιστεί ότι τα μαθήματα αυτά θα είναι διαθέσιμα τόσο για γυναίκες όσο και για άντρες.

²⁵ Βλ.: COM(2016) 197 final της 6.4.2016.

²⁶ Στο πλαίσιο των προγραμμάτων ιδιωτικών χορηγιών, οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών ή ομάδες πολιτών συμβάλλουν στην κάλυψη του κόστους επανεγκατάστασης και μεριμνούν για την αρχική ένταξη των προσφύγων που επανεγκαθίστανται σε συνεργασία με τις τοπικές κοινωνίες.

²⁷ Σχέδιο EU-FRANK: Διευκόλυνση της επανεγκατάστασης και της εισδοχής προσφύγων μέσω νέων γνώσεων: έργο χρηματοδοτούμενο από την ΕΕ που υλοποιείται από τον σουηδικό οργανισμό μετανάστευσης την περίοδο 2016-2020.

Όλα τα παιδιά, ανεξαρτήτως του οικογενειακού ή πολιτισμικού τους υπόβαθρου ή του φύλου τους, έχουν δικαίωμα στην εκπαίδευση για την περαιτέρω προσωπική τους εξέλιξη. Τα παιδιά των προσφύγων ίσως χρειάστηκε να διακόψουν την εκπαίδευσή τους ή σε ορισμένες περιπτώσεις να μην κατάφεραν καν να πάνε στο σχολείο, χρειάζονται επομένως ειδικά προσαρμοσμένη στήριξη, συμπεριλαμβανομένων μαθημάτων για να καλύψουν το χαμένο έδαφος. Οι εκπαιδευτικοί πρέπει να διαθέτουν τις απαραίτητες δεξιότητες για να τα βοηθήσουν και θα πρέπει να λαμβάνουν υποστήριξη στο έργο που επιτελούν σε ολοένα και πιο ποικιλόμορφες σχολικές τάξεις, μεταξύ άλλων για την αποτροπή της σχολικής αποτυχίας και του εκπαιδευτικού διαχωρισμού.

Η προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα είναι θεμελιώδους σημασίας για την ένταξη οικογενειών και παιδιών από τρίτες χώρες. Διαδραματίζει ουσιώδη ρόλο για τη συμβίωση σε ετερογενείς κοινωνίες και για την απόκτηση γλωσσικών ικανοτήτων. Η επένδυση στην προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα έχει αποδειχθεί αποτελεσματική για την αντιμετώπιση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, καθώς και για να δίνεται σε όλα τα παιδιά η ευκαιρία να αξιοποιήσουν πλήρως τις δυνατότητές τους.

Η κατανόηση της νομοθεσίας, του πολιτισμού και των αξιών της κοινωνίας υποδοχής είναι καθοριστικής σημασίας προκειμένου να κατανοήσουν οι υπήκοοι τρίτων χωρών τις ευθύνες που συνδέονται με τη νέα τους ζωή στην κοινωνία υποδοχής και να συμμετάσχουν ενεργά σε αυτήν. Η εκπαίδευση διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην κοινωνικοποίηση των παιδιών και μπορεί να προαγάγει την κοινωνική συνοχή και την αμοιβαία κατανόηση μεταξύ των υπηκόων τρίτων χωρών και των κοινωνιών υποδοχής. Το ζήτημα της εισαγωγής μαθημάτων αγωγής του πολίτη στα σχολεία δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης θα πρέπει να διερευνηθεί περαιτέρω. Η μη τυπική μάθηση (π.χ. μέσω ενώσεων νέων, πολιτιστικών και αθλητικών συλλόγων) διαδραματίζει και αυτή βασικό ρόλο, εφόσον συμπληρώνει την ένταξη μέσω της επίσημης εκπαίδευσης στα σχολεία ή σε ανώτερα εκπαιδευτικά ιδρύματα.

Στο πλαίσιο του νέου θεματολογίου δεξιοτήτων για την Ευρώπη, η Επιτροπή θα προτείνει μέτρα για την προώθηση της βελτίωσης των δεξιοτήτων των ατόμων με χαμηλό επίπεδο προσόντων, τα οποία θα μπορούσαν να αποβούν επωφελή για τους υπηκόους τρίτων χωρών²⁸.

Η Επιτροπή:

- Θα καταστήσει διαθέσιμη τη δυνατότητα επιγραμμικής αξιολόγησης και εκμάθησης γλωσσών για νεοαφιχθέντες μετανάστες, περιλαμβανομένων των προσφύγων, μέσω του προγράμματος επιγραμμικής γλωσσικής υποστήριξης Erasmus+ (100 000 άδειες για επιγραμμικά μαθήματα γλωσσών πρόκειται να διατεθούν σε πρόσφυγες σε διάστημα τριών ετών).
- Θα στηρίζει εκδηλώσεις ομαδικής μάθησης σχετικά με βασικά μέτρα πολιτικής, όπως τάξεις υποδοχής, αξιολόγηση δεξιοτήτων και γλώσσας, στήριξη για ασυνόδευτα παιδιά, διαπολιτισμική ευαισθητοποίηση, αναγνώριση ακαδημαϊκών προσόντων και ένταξη στην ανώτερη εκπαίδευση.
- Θα παράσχει στήριξη στη σχολική κοινότητα για την προώθηση της εκπαίδευσης χωρίς αποκλεισμούς και την αντιμετώπιση των ειδικών αναγκών των εκπαιδευόμενων μεταναστών μέσω της επιγραμμικής πλατφόρμας της Επιτροπής [School Education](#)

²⁸ Βλ.: Νέο θεματολόγιο δεξιοτήτων για την Ευρώπη: Συνεργασία για την ενίσχυση του ανθρώπινου δυναμικού, της απασχολησιμότητας και της ανταγωνιστικότητας (COM(2016) 381), υπό έκδοση.

Gateway.

- Θα άρει τους φραγμούς που παρεμποδίζουν τη συμμετοχή κοριτσιών και αγοριών που είναι υπήκοοι τρίτων χωρών στην προσχολική εκπαίδευση μέσω ανάπτυξης του ευρωπαϊκού δικτύου ποιότητας για την προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα (ΠΕΦ), μεταξύ άλλων προσφέροντας βοήθεια στο προσωπικό της ΠΕΦ προκειμένου να μπορεί να ανταποκριθεί στις ειδικές συνθήκες των οικογενειών.
- Θα στηρίζει την αναβάθμιση όσον αφορά τα άτομα με χαμηλό επίπεδο δεξιοτήτων και προσόντων στο πλαίσιο του νέου θεματολογίου δεξιοτήτων για την Ευρώπη.

Προκειμένου να ενισχύσουν τις πολιτικές ένταξης, τα κράτη μέλη παροτρύνονται:

- Να εφοδιάζουν τους εκπαιδευτικούς και το προσωπικό των σχολείων με τις δεξιότητες που απαιτούνται για τη διαχείριση της ποικιλομορφίας και να προωθούν την πρόσληψη εκπαιδευτικών που προέρχονται από οικογένειες μεταναστών.
- Να προάγουν και να στηρίζουν τη συμμετοχή των παιδιών μεταναστών στην προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα.

4.1.3 Ένταξη στην αγορά εργασίας και πρόσβαση στην επαγγελματική κατάρτιση

Η απασχόληση αποτελεί βασικό στοιχείο της διαδικασίας ένταξης. Η εξεύρεση εργασίας είναι θεμελιώδους σημασίας για τη συμμετοχή στην οικονομική και κοινωνική ζωή της χώρας υποδοχής, εφόσον εξασφαλίζει την πρόσβαση σε αξιοπρεπή στέγαση και αξιοπρεπείς συνθήκες διαβίωσης καθώς και την οικονομική ένταξη. Η έγκαιρη και πλήρης ένταξη στην αγορά εργασίας μπορεί επίσης να βοηθήσει στην κάλυψη των αυξανόμενων αναγκών για ειδικές δεξιότητες στην ΕΕ και να βελτιώσει τη βιωσιμότητα των συστημάτων πρόνοιας δεδομένης της γήρανσης του πληθυσμού και του εργατικού δυναμικού. Στην πραγματικότητα, η απασχόληση αποτελεί συνήθως τον σημαντικότερο επιμέρους παράγοντα που καθορίζει τη συνολική καθαρή φορολογική συνεισφορά των υπηκόων τρίτων χωρών²⁹. Η στήριξη της επιχειρηματικότητας, μεταξύ άλλων μέσω πρόσβασης σε υφιστάμενα προγράμματα παροχής μικροπιστώσεων, αποτελεί επίσης δίαυλο ζωτικής σημασίας για την προώθηση της συνεισφοράς των υπηκόων τρίτων χωρών στην οικονομία και την κοινωνία συνολικά.

Ωστόσο, τα ποσοστά απασχόλησης των υπηκόων τρίτων χωρών παραμένουν κάτω από τον μέσο όρο των πολιτών της χώρας υποδοχής στα περισσότερα κράτη μέλη³⁰. Πολλοί υπήκοοι τρίτων χωρών διαθέτουν πολύ περισσότερα προσόντα ή δεξιότητες από ό,τι απαιτεί η εργασία που εκτελούν ή εργάζονται υπό δυσμενέστερες συνθήκες σε ό,τι αφορά τους μισθούς, την εργασιακή προστασία, την υπερεκπροσώπηση σε ορισμένους τομείς και τις προοπτικές σταδιοδρομίας³¹. Τα ποσοστά απασχόλησης και δραστηριότητας είναι συνήθως

²⁹ Βλ.: Έγγραφο που δημοσιεύτηκε από τη Γενική Διεύθυνση Οικονομικών και Χρηματοδοτικών Υποθέσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής: «[An Economic Take on the Refugee Crisis](#)» (Η προσφυγική κρίση από οικονομική άποψη).

³⁰ Βλ. Eurostat: [Migrant integration in the EU labour market](#) (Ένταξη των μεταναστών στην αγορά εργασίας) της 6.06.2016.

³¹ Πάνω από το 40% των εργαζομένων που είναι υπήκοοι τρίτων χωρών και διαθέτουν υψηλό μορφωτικό επίπεδο εργάζονται σε επαγγέλματα που απαιτούν μέτριο ή χαμηλό επίπεδο δεξιοτήτων, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό για τους πολίτες της χώρας υποδοχής είναι περίπου 20%, σύμφωνα με έρευνα της Eurostat για το εργατικό δυναμικό.

ιδιαίτερα χαμηλά για τις γυναίκες³², και επομένως είναι απαραίτητο να δοθεί ειδική προσοχή στην ένταξή τους στην αγορά εργασίας.

Η διευκόλυνση της επικύρωσης δεξιοτήτων και της αναγνώρισης προσόντων είναι καθοριστικής σημασίας προκειμένου να διασφαλιστεί η πλήρης αξιοποίηση των δεξιοτήτων κάθε ατόμου. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό για τους πρόσφυγες, οι οποίοι ίσως δεν έχουν τα απαραίτητα έγγραφα για να αποδείξουν την εκπαίδευση και τα προσόντα τους, ίσως διέκοψαν την εκπαίδευσή τους ή ίσως δεν εντάχθηκαν στο επίσημο εκπαιδευτικό σύστημα.

Στην τριμερή κοινωνική σύνοδο κορυφής³³ της 16ης Μαρτίου 2016, οι διακλαδικοί κοινωνικοί εταίροι της ΕΕ υπέβαλαν κοινή δήλωση για την προσφυγική κρίση³⁴, στην οποία τόνισαν την ανάγκη ένταξης των προσφύγων στην κατάρτιση, στην απασχόληση και στην κοινωνία γενικότερα και έκαναν έκκληση για μια ολοκληρωμένη λύση ανάλυσης και επικύρωσης δεξιοτήτων, λαμβάνοντας υπόψη τις οικονομικές ανάγκες.

Ακόμη και αν η νομοθεσία της ΕΕ προβλέπει ήδη για τους πρόσφυγες την ίδια πρόσβαση στην αγορά εργασίας με τους υπηκόους των χωρών υποδοχής, οι ενεργές πολιτικές για την αγορά εργασίας – είτε γενικότερες είτε στοχευμένες – θα εξακολουθήσουν να είναι απαραίτητες για τη διευκόλυνση της συμμετοχής στην αγορά εργασίας. Η Επιτροπή επικροτεί το γεγονός ότι ορισμένα κράτη μέλη παρέχουν πρόσβαση στην αγορά εργασίας πολύ νωρίτερα από την εννεάμηνη προθεσμία που προβλέπει η οδηγία για τις συνθήκες υποδοχής (π.χ. Βέλγιο, Ιταλία, Ρουμανία). Θεωρεί επίσης θετική τη χαλάρωση των όρων (Γερμανία) για την πρόσβαση των αιτούντων άσυλο στην αγορά εργασίας, καθώς και τις πρωτοβουλίες σύνδεσης της τοποθέτησης αιτούντων άσυλο και προσφύγων σε θέσεις εργασίας με τις ευκαιρίες απασχόλησης (π.χ. Σουηδία, Δανία, Φινλανδία, Πορτογαλία, Εσθονία). Ωστόσο, παρά τις εξελίξεις αυτές, στην πράξη εξακολουθούν να υφίστανται σημαντικοί φραγμοί που παρεμποδίζουν την είσοδο στην αγορά εργασίας.

Η έγκαιρη ένταξη στην επαγγελματική κατάρτιση, με έντονη μαθησιακή διάσταση βασισμένη στην εργασία, θα μπορούσε να αποδειχτεί ιδιαίτερα αποτελεσματική προκειμένου να δοθεί σε ορισμένους υπηκόους τρίτων χωρών η βάση για την επιτυχή ένταξή τους στην αγορά εργασίας και την αναβάθμιση των προσόντων τους. Η Επιτροπή θα κινητοποιήσει πρωτοβουλίες και προγράμματα πολιτικής που υφίστανται ήδη (ευρωπαϊκή συμμαχία για θέσεις μαθητείας, ευρωπαϊκό σύμφωνο για τη νεολαία, Erasmus+, εκπαίδευση και κατάρτιση 2020, κ.λπ.) για να προωθήσει την ομαδική μάθηση και την ανταλλαγή ελπιδοφόρων πρακτικών για την ένταξη στον τομέα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης.

Τέλος, η έγκαιρη ενεργοποίηση και παρέμβαση ευάλωτων νέων που βρίσκονται εκτός απασχόλησης, εκπαίδευσης ή κατάρτισης, συμπεριλαμβανομένων νέων υπηκόων τρίτων χωρών, είναι ζωτικής σημασίας για τη διασφάλιση της ταχείας ένταξής τους στην εκπαίδευση, σε θέσεις μαθητείας, σε προγράμματα πρακτικής άσκησης ή στην αγορά εργασίας. Η Επιτροπή θα διερευνήσει τις δυνατότητες περαιτέρω βελτίωσης των δραστηριοτήτων προβολής προς ευάλωτους νέους που βρίσκονται εκτός απασχόλησης εκπαίδευσης ή κατάρτισης, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που είναι υπήκοοι τρίτων χωρών,

³² Το 2015, λιγότερες από τις μισές γυναίκες που ήταν υπήκοοι τρίτων χωρών είχαν απασχόληση, ποσοστό που υπολείπεται κατά 16 και πλέον ποσοστιαίες μονάδες του ποσοστού απασχόλησης των γυναικών που ήταν υπήκοοι της ΕΕ.

³³ Στην τριμερή κοινωνική σύνοδο κορυφής συναντώνται ανά εξάμηνο οι ηγέτες των θεσμικών οργάνων της ΕΕ και των κοινωνικών εταίρων της ΕΕ για να συζητήσουν επίκαιρα θέματα.

³⁴ Βλ.: https://www.etuc.org/sites/www.etuc.org/files/press-release/files/14.03.16_final_eco_soc_partners_message_refugee_crisis.pdf

εντός του υφιστάμενου πλαισίου «εγγυήσεις για τη νεολαία» και με εμπλοκή του ιδιωτικού τομέα, όπου είναι δυνατόν.

Στο πλαίσιο του νέου θεματολογίου δεξιοτήτων για την Ευρώπη, η Επιτροπή θα αναπτύξει μέτρα και εργαλεία στήριξης της αναγνώρισης των δεξιοτήτων και προσόντων των υπηκόων τρίτων χωρών³⁵.

Η Επιτροπή:

- Θα αναπτύξει ένα επιγραμματικό αποθετήριο ελπιδοφόρων πρακτικών για την ένταξη στην αγορά εργασίας για τους πρόσφυγες και, εκεί όπου υπάρχουν σημαντικές προοπτικές χορήγησης ασύλου, για τους αιτούντες άσυλο, το οποίο θα χρησιμεύσει ως πηγή για τους υπευθύνους χάραξης πολιτικής στα κράτη μέλη.
- Στο πλαίσιο του νέου θεματολογίου δεξιοτήτων για την Ευρώπη: α) θα αναπτύξει «εργαλειοθήκη δεξιοτήτων και προσόντων» προκειμένου να στηριχθεί ο έγκαιρος προσδιορισμός των δεξιοτήτων και των προσόντων των νεοαφιχθέντων υπηκόων τρίτων χωρών· β) θα διασφαλίσει τη συλλογή βελτιωμένων πληροφοριών σχετικά με τις πρακτικές και αποφάσεις αναγνώρισης προσόντων σε διάφορες χώρες μέσω της πύλης Europass· γ) και θα βελτιώσει τη διαφάνεια και την κατανόηση των προσόντων που αποκτώνται σε τρίτες χώρες μέσω αναθεώρησης του ευρωπαϊκού πλαισίου επαγγελματικών προσόντων.
- Θα παράσχει ειδική στήριξη για την έγκαιρη αναγνώριση των ακαδημαϊκών προσόντων υπηκόων τρίτων χωρών, συμπεριλαμβανομένων των προσφύγων, μέσω βελτίωσης της συνεργασίας μεταξύ των εθνικών κέντρων πληροφοριών για την ακαδημαϊκή αναγνώριση των διπλωμάτων (NARIC), καθώς και μέσω κατάρτισης του προσωπικού των εγκαταστάσεων υποδοχής.
- Θα δρομολογήσει έργα (στο πλαίσιο του Ταμείου Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης και του προγράμματος της ΕΕ για την απασχόληση και την κοινωνική καινοτομία) που προάγουν την ένταξη των προσφύγων στην αγορά εργασίας, την ταχεία εισδοχή στην αγορά εργασίας και στην επαγγελματική κατάρτιση και ένταξη των γυναικών στην αγορά εργασίας.
- Θα προσδιορίσει βέλτιστες πρακτικές για την προώθηση και τη στήριξη της επιχειρηματικότητας των μεταναστών και τη χρηματοδότηση πιλοτικών έργων για τη διάδοσή τους.

Προκειμένου να ενισχύσουν τις πολιτικές ένταξης, τα κράτη μέλη παροτρύνονται:

- Να στηρίζουν την ταχεία εισδοχή νεοαφιχθέντων υπηκόων τρίτων χωρών στην αγορά εργασίας, για παράδειγμα μέσω έγκαιρης αξιολόγησης των δεξιοτήτων και προσόντων, συνδυασμένης γλωσσικής εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης κατά την απασχόληση, ειδικής καθοδήγησης και mentoring.
- Να άρουν τα εμπόδια προκειμένου να διασφαλίσουν αποτελεσματική πρόσβαση στην επαγγελματική κατάρτιση και στην αγορά εργασίας για τους πρόσφυγες και, εκεί όπου υπάρχουν σημαντικές προοπτικές χορήγησης ασύλου, για τους αιτούντες άσυλο.

³⁵ Βλ.: Νέο θεματολόγιο δεξιοτήτων για την Ευρώπη: Συνεργασία για την ενίσχυση του ανθρώπινου δυναμικού, της απασχολησιμότητας και της ανταγωνιστικότητας (COM(2016) 381), υπό έκδοση.

- Να αξιολογούν, να επικυρώνουν και να αναγνωρίζουν τις δεξιότητες και τα προσόντα των υπηκόων τρίτων χωρών όσο το δυνατόν πιο σύντομα, αξιοποιώντας τα εργαλεία που είναι διαθέσιμα σε επίπεδο ΕΕ.
- Να προάγουν την επιχειρηματικότητα μέσω ειδικά προσαρμοσμένης επιχειρηματικής κατάρτισης και mentoring, καθώς επίσης καθιστώντας διαθέσιμες τις γενικότερες δομές στήριξης της επιχειρηματικότητας για τους υπηκόους τρίτων χωρών.

4.1.4 Πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες

Η πρόσβαση σε επαρκή και οικονομικά προσιτή στέγαση αποτελεί βασική προϋπόθεση για να ξεκινήσουν οι υπήκοοι τρίτων χωρών τη ζωή τους στη νέα κοινωνία. Ωστόσο, η πρόσβαση αυτή αποτελεί επίσης μεγάλη πρόκληση, λόγω των υφιστάμενων εισροών, όσον αφορά την αρχική φάση υποδοχής και την εξεύρεση μακροπρόθεσμων λύσεων στέγασης που να παρέχουν επίσης επαρκείς δυνατότητες εξεύρεσης απασχόλησης. Παρότι η ευθύνη για τις πολιτικές στέγασης εμπίπτει στην εθνική δικαιοδοσία, η Επιτροπή στηρίζει τα κράτη μέλη τόσο για την αντιμετώπιση των άμεσων προκλήσεων που συνδέονται με τη στέγαση και οφείλονται στην προσφυγική κρίση όσο και για την παροχή χρηματοδότησης για επαρκή και οικονομικά προσιτή κοινωνική στέγαση³⁶. Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων μπορεί επίσης να προσφέρει στήριξη, όπως χρηματοδότηση για τα κέντρα υποδοχής, για τα προσωρινά καταλύματα κατά τη φάση υποβολής αιτήσεων ασύλου, καθώς και για τη μακροχρόνια κοινωνική στέγαση για υπηκόους τρίτων χωρών στους οποίους χορηγείται άσυλο³⁷.

Το νέο ευρωπαϊκό δίκτυο για την ένταξη και τις εταιρικές σχέσεις στο πλαίσιο του αστικού θεματολογίου της ΕΕ³⁸ (βλ. 4.2.1 κατωτέρω) θα δημιουργήσει ένα πλαίσιο για την ανταλλαγή εμπειριών και βέλτιστων πρακτικών μεταξύ πόλεων, κρατών μελών και άλλων φορέων σχετικά με την αστική διάσταση της ποικιλομορφίας και της μετανάστευσης, συμπεριλαμβανομένης της αντιμετώπισης της γεωγραφικής απομόνωσης και της γκετοποίησης, και για τον προσδιορισμό σημείων συμφόρησης και συγκεκριμένων δράσεων.

Τα στοιχεία καταδεικνύουν ότι η κακή υγεία και η έλλειψη πρόσβασης σε υπηρεσίες υγείας μπορεί να αποτελούν θεμελιώδη και διαρκή φραγμό που παρεμποδίζει την ένταξη, ο οποίος έχει αντίκτυπο ουσιαστικά σε όλους τους τομείς της ζωής και διαμορφώνει τη δυνατότητα εισόδου στην αγορά εργασίας και την εκπαίδευση, καθώς την εκμάθηση της γλώσσας της χώρας υποδοχής και τις σχέσεις με δημόσιους οργανισμούς. Πιο συγκεκριμένα, κατά την φάση της πρώτης υποδοχής, η διασφάλιση πρόσβασης στην υγειονομική περίθαλψη είναι ουσιώδης, αλλά οι υπήκοοι τρίτων χωρών μπορεί να αντιμετωπίζουν ιδιαίτερα προβλήματα ως προς την πρόσβασή τους σε τακτικές υπηρεσίες υγείας, τις σχέσεις τους με συστήματα υγείας με τα οποία δεν είναι εξοικειωμένοι και την αποτελεσματική επικοινωνία τους με το υγειονομικό προσωπικό. Η Επιτροπή θα χρηματοδοτήσει έργα για τη στήριξη βέλτιστων πρακτικών στην παροχή υπηρεσιών υγείας για ευάλωτα άτομα, ιδίως δε για τους πρόσφυγες. Επιπλέον, έχει αναπτύξει, από κοινού με το Ευρωπαϊκό Κέντρο Πρόληψης και Ελέγχου Νόσων (ΕΚΠΕΝ) και τον Διεθνή Οργανισμό Μετανάστευσης (ΔΟΜ), ένα προσωπικό αρχείο

³⁶ Για την κοινωνική στέγαση μπορεί να προσφερθεί στήριξη στο πλαίσιο των προγραμμάτων των ευρωπαϊκών διαρθρωτικών και επενδυτικών ταμείων της περιόδου 2014-2020.

³⁷ Έως σήμερα, έχουν εγκριθεί τρία δάνεια για χρηματοδότηση συνολικού ύψους 800 εκατ. EUR από τα οποία υπολογίζεται ότι θα επωφεληθούν 250 000 πρόσφυγες (Γερμανία και Γαλλία, συνολικό κόστος του έργου περίπου 1,6 εκατ. δισ. EUR με περαιτέρω δάνειο υπό αξιολόγηση). Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων χρηματοδοτεί επίσης το κόστος της πρόσθετης εκπαίδευσης και κοινωνικής στήριξης για τους πρόσφυγες σε συνδυασμό με τις επενδύσεις σε καταλύματα.

³⁸ Βλ.: http://ec.europa.eu/regional_policy/en/policy/themes/urban-development/agenda/.

υγείας για να συμβάλει στον προσδιορισμό των υγειονομικών αναγκών των υπηκόων τρίτων χωρών και να διευκολύνει την παροχή υγειονομικής περίθαλψης.

Η Επιτροπή:

- Θα προωθήσει την αξιοποίηση κονδυλίων της ΕΕ για υποδομές υποδοχής, εκπαίδευσης, στέγασης και υγειονομικής περίθαλψης, καθώς και κοινωνικές υποδομές για υπηκόους τρίτων χωρών.
- Θα ενισχύσει τη συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, με σκοπό την παροχή χρηματοδότησης για προσωρινές εγκαταστάσεις διαμονής και υγειονομικής περίθαλψης για νεοαφιχθέντες υπηκόους τρίτων χωρών, καθώς και για την κοινωνική στέγαση.
- Θα προωθήσει τις ανταλλαγές μεταξύ κρατών μελών και πόλεων σχετικά με την ομαδική μάθηση, υπό τη μορφή επισκέψεων μελέτης, αξιολογήσεων από ομοτίμους και ανταλλαγής βέλτιστων πρακτικών σχετικά με τον τρόπο αντιμετώπισης των προκλήσεων που αφορούν τη στέγαση, συμπεριλαμβανομένης της γεωγραφικής απομόνωσης και της γκετοποίησης.
- Θα στηρίζει βέλτιστες πρακτικές σχετικές με την παροχή φροντίδας για ευάλωτους υπηκόους τρίτων χωρών και πρόσφυγες, συμπεριλαμβανομένων των γυναικών, των παιδιών και των ηλικιωμένων στο πλαίσιο του προγράμματος για την υγεία.
- Θα αναπτύξει πιλοτικούς μηχανισμούς κατάρτισης για επαγγελματίες του τομέα της υγείας σχετικά με την υγειονομική περίθαλψη των υπηκόων τρίτων χωρών και των προσφύγων, με σκοπό την αναβάθμιση και την ενίσχυση των δεξιοτήτων και των δυνατοτήτων των επαγγελματιών του τομέα της υγείας που υπηρετούν στην πρώτη γραμμή, και θα προωθήσει μια ολιστική προσέγγιση για την υγειονομική περίθαλψη των υπηκόων τρίτων χωρών και των προσφύγων.

Προκειμένου να ενισχύσουν τις πολιτικές ένταξης, τα κράτη μέλη παροτρύνονται:

- Να διασφαλίσουν μια ολοκληρωμένη προσέγγιση, μέσω συντονισμού των πολιτικών στέγασης με δίκαιη πρόσβαση στην απασχόληση, την υγειονομική περίθαλψη και τις κοινωνικές υπηρεσίες, καθώς και διατομεακής συνεργασίας που θα συμπεριλαμβάνει ενίσχυση της επικοινωνίας μεταξύ των τοπικών, των περιφερειακών και των εθνικών βαθμίδων.
- Να δημιουργήσουν δίκτυα ικανοτήτων για εμπειρογνώμονες του τομέα της υγείας, για παράδειγμα για την ψυχική υγεία – ιδίως όσον αφορά το μετατραυματικό άγχος – των προσφύγων, με στενή συνεργασία μεταξύ των υγειονομικών αρχών, των ΜΚΟ και των οργανώσεων επαγγελματιών του τομέα της υγείας για την πρόληψη και τον έγκαιρο εντοπισμό προβλημάτων και την παροχή στήριξης και θεραπείας.

4.1.5 Ενεργή συμμετοχή και κοινωνική ένταξη

Η εμπλοκή των ιδίων των υπηκόων τρίτων χωρών στον σχεδιασμό και την υλοποίηση των πολιτικών ένταξης είναι ουσιώδης για τη βελτίωση της συμμετοχής τους και των αποτελεσμάτων της ένταξής τους. Η ένταξη δεν συνίσταται απλώς και μόνο στην εκμάθηση της γλώσσας, στην εξεύρεση κατοικίας ή στην εξασφάλιση εργασίας. Περιλαμβάνει επίσης την ενεργή συμμετοχή του ατόμου στην τοπική, περιφερειακή και εθνική του κοινότητα, την

ανάπτυξη και διατήρηση πραγματικών διαπροσωπικών επαφών μέσω κοινωνικών, πολιτιστικών και αθλητικών δραστηριοτήτων, ακόμη δε και μέσω συμμετοχής στην πολιτική.

Κατά την εκπόνηση πολιτικών ένταξης σε ενωσιακό, εθνικό ή τοπικό επίπεδο, θα πρέπει να δίνεται ειδική προσοχή σε ζητήματα που αφορούν το φύλο, την κατάσταση των παιδιών – συμπεριλαμβανομένων των ασυνόδευτων και των χωρισμένων από την οικογένειά τους παιδιών³⁹– καθώς των ατόμων που βρίσκονται σε δυνητικά ευάλωτη κατάσταση, συμπεριλαμβανομένων θυμάτων βίας με βάση το φύλο και εκείνων που ανήκουν σε θρησκευτικές και εθνοτικές μειονότητες και τα οποία θα μπορούσαν να αντιμετωπίσουν διακρίσεις ή δυσανάλογα εμπόδια κατά την ένταξή τους.

Η Επιτροπή θα συμμετάσχει σε διάλογο με κράτη μέλη προκειμένου να διασφαλίσει ότι οι ανησυχίες που σχετίζονται με το φύλο και την κατάσταση των γυναικών προσφύγων θα λαμβάνονται υπόψη στις σχεδιαζόμενες πολιτικές και στη χρηματοδότηση πρωτοβουλιών, συμπεριλαμβανομένων δράσεων που συγχρηματοδοτούνται με κονδύλια της ΕΕ⁴⁰.

Η προώθηση ανταλλαγών με την κοινωνία υποδοχής μέσω εθελοντικών, αθλητικών και πολιτιστικών δραστηριοτήτων ευθύς εξαρχής διευκολύνει το διάλογο και την αμοιβαία κατανόηση. Μπορεί να διασφαλίσει οφέλη τόσο για τους νεοαφιχθέντες υπηκόους τρίτων χωρών (κάνοντάς τους να νιώθουν μέρος της νέας τους κοινότητας και συμβάλλοντας στην κατανόηση των βασικών αξιών και κανόνων), καθώς και για την κοινωνία υποδοχής, αυξάνοντας τα επίπεδα αποδοχής και συμβάλλοντας στην καλλιέργεια δεκτικής νοοτροπίας. Οι αθλητικοί σύλλογοι, οι οργανώσεις νέων και οι πολιτιστικές οργανώσεις στην ΕΕ κάνουν ήδη ενεργά βήματα για τη συμμετοχή των νεοαφιχθέντων ατόμων στις δραστηριότητές τους. Η Ευρωπαϊκή Εθελοντική Υπηρεσία στηρίζει την εθελοντική εργασία, για παράδειγμα στα κέντρα υποδοχής. Κατ' αυτόν τον τρόπο δημιουργεί δεσμούς μεταξύ των αιτούντων άσυλο και νεαρών Ευρωπαίων και συμβάλλει στην καλύτερη κατανόηση του πολιτισμού και των αξιών της Ευρώπης από τους αιτούντες άσυλο.

Όλοι στην ΕΕ, είτε είναι πολίτες της είτε όχι, προστατεύονται δια νόμου από τις διακρίσεις στο χώρο εργασίας ή σε ό,τι αφορά την πρόσβαση στην εργασία λόγω φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, καθώς και από τις διακρίσεις στην εκπαίδευση, την κοινωνική προστασία και την πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες λόγω φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής⁴¹. Η εφαρμογή των δικαιωμάτων αυτών θα πρέπει να διασφαλίζεται από τα κράτη μέλη, και απαιτείται έγκαιρη συμφωνία όσον αφορά την πρόταση της Επιτροπής για την ολοκλήρωση του πλαισίου κατά των διακρίσεων, μεταξύ άλλων, λόγω θρησκείας⁴².

Η καταπολέμηση των διακρίσεων και η προώθηση θετικής προσέγγισης για την ποικιλομορφία, καθώς και η καταπολέμηση του ρατσισμού, της ξενοφοβίας και ιδίως της ρητορικής μίσους, τόσο μέσω υλοποίησης των σχετικών κανόνων της ΕΕ⁴³ και της εθνικής

³⁹ Βλ. ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την πορεία υλοποίησης των δράσεων προτεραιότητας στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού θεματολογίου για τη μετανάστευση, COM(2016) 85 final.

⁴⁰ Η συμβουλευτική επιτροπή για την ισότητα των φύλων (δομή διακυβέρνησης που λειτουργεί υπό την Επιτροπή) θα εκδώσει φέτος γνωμοδότηση σχετικά με τη συνεκτίμηση της ισότητας των φύλων στο ευρωπαϊκό θεματολόγιο για τη μετανάστευση.

⁴¹ Βλ.: Οδηγία 2000/43/ΕΚ του Συμβουλίου της 29ης Ιουνίου 2000 και οδηγία 2000/78/ΕΚ του Συμβουλίου της 27ης Νοεμβρίου 2000.

⁴² Βλ.: Πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου για την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης των προσώπων ανεξαρτήτως θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού COM/2008/0426 final.

⁴³ Βλ.: Απόφαση-πλαίσιο 2008/913/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 28ης Νοεμβρίου 2008 για την καταπολέμηση ορισμένων μορφών και εκδηλώσεων ρατσισμού και ξενοφοβίας μέσω του ποινικού δικαίου.

νομοθεσίας όσο και μέσω στοχευμένων μέτρων πολιτικής, είναι και θα πρέπει να αποτελούν αναπόσπαστο μέρος των αποτελεσματικών πολιτικών ένταξης.

Η Επιτροπή:

- Θα δρομολογήσει προγράμματα για την προώθηση του διαπολιτισμικού διαλόγου, της πολιτισμικής ποικιλομορφίας και των κοινών ευρωπαϊκών αξιών μέσω του πολιτισμού, των ταινιών και των τεχνών (δημιουργική Ευρώπη).
- Θα δρομολογήσει έργα για την προώθηση της κοινωνικής ένταξης μέσω της νεολαίας και του αθλητισμού (Erasmus+).
- Θα προτείνει να δοθεί προτεραιότητα, στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής εθελοντικής υπηρεσίας, σε δραστηριότητες που αφορούν την ένταξη των προσφύγων και των αιτούντων άσυλο στις νέες κοινότητες υποδοχής τους.
- Σύνταξη εγχειριδίων και εργαλειοθηκών για επαγγελματίες στον τομέα της πολιτισμικής ευαισθητοποίησης και έκφρασης· διαπολιτισμικός διάλογος· της ενεργού συμμετοχής υπηκόων τρίτων χωρών στην πολιτική, κοινωνική και πολιτιστική ζωή και στον αθλητισμό στις κοινωνίες υποδοχής, και της συμβολής στη διοργάνωση δραστηριοτήτων για νέους.
- Θα δρομολογήσει έργα στο πλαίσιο διάφορων ταμείων της ΕΕ που προάγουν: τη συμμετοχή στην πολιτική, κοινωνική και πολιτιστική ζωή και στον αθλητισμό, την κοινωνική ένταξη μέσω εκπαίδευσης, κατάρτισης, και της νεολαίας, την πρόληψη και την καταπολέμηση των διακρίσεων, της βίας λόγω φύλου, του ρατσισμού και της ξενοφοβίας, συμπεριλαμβανομένων των εγκλημάτων μίσους και της ρητορικής μίσους, και την προώθηση της καλύτερης κατανόησης μεταξύ κοινοτήτων, συμπεριλαμβανομένων θρησκευτικών κοινοτήτων.
- Θα συνεχίσει τη συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο για την έκδοση της οδηγίας για την καταπολέμηση των διακρίσεων.

Προκειμένου να ενισχύσουν τις πολιτικές ένταξης, τα κράτη μέλη παροτρύνονται:

- Να προωθήσουν ανταλλαγές με την κοινωνία υποδοχής ευθύς εξαρχής μέσω του εθελοντισμού, του αθλητισμού και πολιτιστικών δραστηριοτήτων.
- Να αυξήσουν τη συμμετοχή των υπηκόων τρίτων χωρών στις τοπικές δημοκρατικές δομές.
- Να επενδύσουν σε έργα και μέτρα που αποσκοπούν στην καταπολέμηση της προκατάληψης και των στερεοτύπων (π.χ. εκστρατείες ευαισθητοποίησης, εκπαιδευτικά προγράμματα).
- Να υλοποιήσουν νομοθεσία για την καταπολέμηση του ρατσισμού και της ξενοφοβίας και για τα δικαιώματα των θυμάτων και να επιβάλουν αυστηρά την ισότιμη μεταχείριση και τη νομοθεσία κατά των διακρίσεων.
- Να οργανώσουν προγράμματα αγωγής του πολίτη για όλους τους πολίτες τρίτων χωρών με σκοπό την ενίσχυση της ένταξης στην κοινωνία υποδοχής και την προώθηση της κατανόησης και του σεβασμού για τις αξίες της ΕΕ.

4.2 Εργαλεία στήριξης της ένταξης

4.2.1 Συντονισμός των πολιτικών

Η ένταξη των μεταναστών αποτελεί πολιτική προτεραιότητα που θα πρέπει να επιδιώκεται όχι μόνο σε διάφορους τομείς πολιτικής, αλλά και σε διάφορα επίπεδα (ΕΕ, εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο), καθώς επίσης μέσω εμπλοκής μη κυβερνητικών παραγόντων (οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, συμπεριλαμβανομένων των οργανώσεων της διασποράς και των κοινοτήτων μεταναστών, καθώς και θρησκευτικών οργανώσεων).

Για την αντιμετώπιση των προκλήσεων που τονίστηκαν ανωτέρω, η ΕΕ θα πρέπει να διαδραματίσει ισχυρότερο ρόλο όσον αφορά τον συντονισμό και τη διασύνδεση με τους διάφορους παράγοντες και φορείς στον τομέα της ένταξης των μεταναστών. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίον η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα αναβαθμίσει το υφιστάμενο δίκτυο εθνικών σημείων επαφής για την ένταξη⁴⁴ δημιουργώντας το **Ευρωπαϊκό δίκτυο ένταξης** με ενισχυμένο συντονιστικό ρόλο και εντολή για την αμοιβαία μάθηση. Η Επιτροπή θα στηρίξει τις ανταλλαγές μεταξύ των κρατών μελών στο πλαίσιο του δικτύου μέσω στοχευμένων δραστηριοτήτων μάθησης, όπως επισκέψεων μελέτης, αξιολογήσεων από ομοτίμους, αμοιβαίας βοήθειας και εργαστηρίων ομαδικής μάθησης για συγκεκριμένες πτυχές της ένταξης. Το δίκτυο θα προωθήσει τη συνεργασία με τις εθνικές αρχές, καθώς και με τις τοπικές και περιφερειακές αρχές, τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών και άλλα δίκτυα των κρατών μελών σε επίπεδο ΕΕ στους οικείους τομείς πολιτικής (απασχόληση, εκπαίδευση, ισότητα κ.λπ.)

Από το 2009, λειτουργεί σε ευρωπαϊκό επίπεδο ένα Φόρουμ για την Ένταξη⁴⁵ το οποίο παρέχει μια πλατφόρμα μέσω της οποίας οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών και ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα μπορούν να συζητούν για θέματα ένταξης. Το 2015, το φόρουμ για την ένταξη μετεξελίχθηκε στο **Ευρωπαϊκό Φόρουμ για τη Μετανάστευση**, το οποίο καλύπτει ευρύ φάσμα θεμάτων που σχετίζονται επίσης με τη μετανάστευση και το άσυλο.

Επιπροσθέτως, η συνεργασία όσον αφορά τις πολιτικές της ΕΕ στους τομείς της εκπαίδευσης, της νεολαίας, του πολιτισμού και του αθλητισμού, καθώς και της απασχόλησης και της κοινωνικής ένταξης αποσκοπεί στην αντιμετώπιση των προκλήσεων που αφορούν την ένταξη των μεταναστών. Στο πλαίσιο της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» για την ανάπτυξη και την απασχόληση τίθενται στόχοι στους τομείς της εκπαίδευσης, της απασχόλησης και της κοινωνικής ένταξης, που αποσκοπούν στην παρακολούθηση και την προώθηση διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων. Τα αποτελέσματα της ένταξης υπηκόων τρίτων χωρών στα κράτη μέλη αναλύθηκαν επίσης στις εκθέσεις ανά χώρα και στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού εξαμήνου, με έμφαση στην ένταξη στην αγορά εργασίας και στην εκπαίδευση, με σκοπό την προώθηση της βελτίωσης των αποτελεσμάτων και της κοινωνικής ένταξης⁴⁶.

Τον Νοέμβριο του 2015, το Συμβούλιο και η Επιτροπή αποφάσισαν να ενισχύσουν τη συνεργασία για την εκπαίδευση χωρίς αποκλεισμούς, την ισότητα, τη δικαιοσύνη, τη μη διακριτική μεταχείριση και την προώθηση των ικανοτήτων που σχετίζονται με την ιδιότητα

⁴⁴ Βλ.: <https://ec.europa.eu/migrant-integration/index.cfm?action=furl.go&go=/the-eu-and-integration/eu-actions-to-make-integration-work>.

⁴⁵ Το Φόρουμ για την Ένταξη ιδρύθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή.

⁴⁶ Βλ.: http://ec.europa.eu/europe2020/making-it-happen/country-specific-recommendations/index_en.htm.

του πολίτη μέσω του στρατηγικού πλαισίου εκπαίδευσης και κατάρτισης του 2020 για την ευρωπαϊκή συνεργασία στην εκπαίδευση και την κατάρτιση⁴⁷ και του προγράμματος εργασιών της ΕΕ για τη Νεολαία 2016-2018⁴⁸.

Επιπροσθέτως, η Επιτροπή έχει δημιουργήσει μια εταιρική σχέση στο πλαίσιο του αστικού θεματολογίου της ΕΕ που δίνει έμφαση στην ένταξη των υπηκόων τρίτων χωρών, μέσω της οποίας η Επιτροπή, κράτη μέλη, πόλεις και εκπρόσωποι της κοινωνίας των πολιτών θα αναπτύξουν από κοινού συγκεκριμένες δράσεις για την προώθηση της ένταξης. Η εργασία αυτή ενισχύθηκε με την εκκίνηση μιας πολιτικής στρογγυλής τράπεζας μεταξύ της Επιτροπής και ευρωπαϊκών πόλεων για την προώθηση της μακροπρόθεσμης ένταξης⁴⁹. Ο γενικός στόχος είναι η ενίσχυση του διαλόγου με τοπικές και περιφερειακές αρχές και με την κοινωνία των πολιτών (συμπεριλαμβανομένων των κοινοτήτων μεταναστών και οργανώσεων της διασποράς) μέσω τακτικών συναντήσεων για τη συζήτηση των πολιτικών ένταξης και ζητημάτων χρηματοδότησης.

4.2.2 Χρηματοδότηση

Η επιτυχία των πολιτικών ένταξης εξαρτάται από τη σχέση μεταξύ ενός στρατηγικού, συντονισμένου και πολυδιάστατου πλαισίου πολιτικής και επαρκούς χρηματοδοτικής στήριξης.

Η ΕΕ στηρίζει τις δράσεις ένταξης μέσω ειδικής χρηματοδότησης και, σε ευρύτερο πλαίσιο, μέσω εργαλείων για την κοινωνική και οικονομική συνοχή σε όλα τα κράτη μέλη. Κατά τον προηγούμενο κύκλο (2007-2013), δαπανήθηκαν 825 εκατ. ευρώ στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Ταμείου Ένταξης. Η μεσοπρόθεσμη αξιολόγηση του Ευρωπαϊκού Ταμείου Ένταξης⁵⁰ κατέδειξε ότι στα περισσότερα κράτη μέλη τα έργα που χρηματοδοτούνται από το Ταμείο δεν θα είχαν υλοποιηθεί με άλλον τρόπο. Σε αρκετά κράτη μέλη, το Ταμείο συνέβαλε στην ενίσχυση και την επέκταση δραστηριοτήτων που προωθούν οι ΜΚΟ και τοπικοί παράγοντες για την ένταξη και προώθησε το διάλογο και την ανταλλαγή ιδεών και ορθών πρακτικών μεταξύ των εμπλεκόμενων στη διαδικασία ένταξης⁵¹. Εκτός της εν λόγω ειδικής στήριξης, διατέθηκαν στα κράτη μέλη σημαντικά ποσά από τα διαρθρωτικά ταμεία για τη στήριξη μέτρων ένταξης που αποσκοπούν στην κοινωνική ένταξη των υπηκόων τρίτων χωρών και στην πρόσβασή τους στην εκπαίδευση και στην αγορά εργασίας. Παραδείγματος χάρι, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) συγχρηματοδότησε δράσεις που ωφέλησαν πάνω από 5 εκατομμύρια τέτοια άτομα⁵². Ωστόσο, η χρηματοδότηση αυτή αποτέλεσε μέρος μόνο της συνολικής επένδυσης που υλοποιήθηκε στα κράτη μέλη.

Στο πλαίσιο του υφιστάμενου πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου 2014-2020, τα κράτη μέλη διέθεσαν 765 εκατ. ευρώ για την ένταξη μέσω των εθνικών προγραμμάτων ΤΑΜΕ. Το

⁴⁷ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=URISERV:ef0016&from=EN>

⁴⁸ Βλ. <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13631-2015-INIT/en/pdf>.

⁴⁹ Βλ.: http://ec.europa.eu/regional_policy/en/newsroom/news/2016/04/04-05-2016-long-term-management-of-migratory-flows-a-new-partnership-between-the-commission-and-european-cities.

⁵⁰ Βλ.: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52011DC0847&from=EN>

⁵¹ Τα έργα αφορούσαν κυρίως τη γλωσσική εκπαίδευση, τα προγράμματα αγωγής του πολίτη, τη διευκόλυνση της πρόσβασης στην αγορά εργασίας, τις ανταλλαγές με την κοινωνία υποδοχής/τον διαπολιτισμικό διάλογο, την ανάπτυξη των ικανοτήτων των εμπλεκόμενων στις πολιτικές ένταξης, συμπεριλαμβανομένων εργαλείων και δεικτών.

⁵² Άλλα ταμεία, όπως το Erasmus+, χρηματοδότησαν πάνω από 200 έργα κατά την περίοδο 2014-2015 τα οποία αφορούσαν τους πρόσφυγες ή αποσκοπούσαν στην αντιμετώπιση προκλήσεων σχετικών με την ένταξη των προσφύγων.

κονδύλι αυτό παρουσίασε μικρή μείωση κατά την προηγούμενη περίοδο, ενώ οι ανάγκες είναι στην πραγματικότητα μεγαλύτερες, και τώρα αποδεικνύεται ότι δεν επαρκεί υπό τις τρέχουσες περιστάσεις δεδομένης της συνολικής επένδυσης που θα πρέπει να υλοποιήσουν τα κράτη μέλη.

Σε αυτό το πλαίσιο, ο πρόεδρος Juncker, στην ομιλία του σχετικά με την Κατάσταση της Ένωσης τον Σεπτέμβριο 2015⁵³, εξήγησε ότι τα κράτη μέλη πρέπει να επανεξετάσουν τις πολιτικές τους που αφορούν τη στήριξη, την ένταξη και την ενσωμάτωση, και δεσμεύτηκε ότι η Επιτροπή θα εξετάσει τρόπους με τους οποίους τα ταμεία της ΕΕ θα μπορούσαν να στηρίξουν αυτές τις προσπάθειες. Οι υπηρεσίες της Επιτροπής ενήργησαν προς την κατεύθυνση αυτή αποτυπώνοντας τις δυνατότητες που έχουν τα διάφορα ταμεία κοινής διαχείρισης για τη στήριξη της ένταξης, καθώς και τον ρόλο που θα μπορούσαν να διαδραματίσουν τα διεθνή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Η Επιτροπή συνέταξε έγγραφα καθοδήγησης για να βοηθήσει τα κράτη μέλη να βελτιώσουν την από μέρους τους στρατηγική και συντονισμένη αξιοποίηση των οικείων ταμείων της ΕΕ για την επίτευξη ταχύτερων και αποτελεσματικότερων αποτελεσμάτων επί τόπου⁵⁴.

Υπάρχουν σημαντικά ποσά διαθέσιμα για τα κράτη μέλη για την τρέχουσα προγραμματική περίοδο στο πλαίσιο των ευρωπαϊκών διαρθρωτικών και επενδυτικών ταμείων (ΕΔΕΤ), ενώ υπάρχουν επίσης επαρκή περιθώρια προκειμένου τα εν λόγω ταμεία να στηρίξουν μέτρα ένταξης. Ειδικότερα, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) στηρίζουν τις επενδύσεις που σχετίζονται με την κοινωνική ένταξη, την εκπαίδευση και την αγορά εργασίας⁵⁵. Για παράδειγμα, στο πλαίσιο του ΕΚΤ είναι διαθέσιμο ποσό 21 δισ. EUR για όλα τα κράτη μέλη με σκοπό την προώθηση της κοινωνικής ένταξης και την καταπολέμηση της φτώχειας και των διακρίσεων, ενώ στο πλαίσιο του ΕΤΠΑ έχει διατεθεί για τα κράτη μέλη ποσό 21,4 δισ. EUR. Το ΕΤΠΑ μπορεί να συμβάλει σε μέτρα στήριξης των επενδύσεων σε υποδομές για την απασχόληση, την κοινωνική ένταξη και την εκπαίδευση, καθώς και για τη στήριξη της στέγασης, της υγείας, και της δημιουργίας επιχειρήσεων και για τη φυσική, οικονομική και κοινωνική αναζωογόνηση μειονεκτουσών κοινοτήτων σε αστικές και αγροτικές περιοχές, μεταξύ άλλων και μέσω του προγράμματος αστικών καινοτόμων δράσεων⁵⁶.

Το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) μπορεί να συμβάλει στη στήριξη της ένταξης στο πλαίσιο της προτεραιότητας για την προώθηση της κοινωνικής ένταξης, της μείωσης της φτώχειας και της οικονομικής ανάπτυξης των αγροτικών περιοχών, η οποία ανέρχεται συνολικά στα 14,4 δισ. EUR και συνίσταται σε δυνατότητες δημιουργίας θέσεων εργασίας και στην παροχή βασικών υπηρεσιών και δράσεων για την κοινωνική ένταξη.⁵⁷

⁵³ Βλ.: http://ec.europa.eu/priorities/sites/beta-political/files/state_of_the_union_2015_en.pdf.

⁵⁴ http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/financing/fundings/docs/synergies_between_amif_and_other_eu_funds_in_relation_to_migrants_en.pdf and <http://ec.europa.eu/esf/BlobServlet?docId=14499&langId=en>.

⁵⁵ Υπάρχει επίσης διαθέσιμη χρηματοδότηση στο πλαίσιο αμφοτέρων των ταμείων για την ανάπτυξη των ικανοτήτων, τη χρηστή διακυβέρνηση και στη στήριξη των ΜΜΕ, που μπορεί να συμβάλει στις γενικότερες επενδύσεις για τη στήριξη της ένταξης των υπηκόων τρίτων χωρών.

⁵⁶ Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε ειδικές κατευθυντήριες γραμμές προς τα κράτη μέλη, το 2015, για την αντιμετώπιση του εκπαιδευτικού και στεγαστικού διαχωρισμού των περιθωριοποιημένων κοινοτήτων, συμπεριλαμβανομένων των μεταναστών, στο πλαίσιο των προγραμμάτων των ΕΔΕΤ. See: http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/2014/thematic_guidance_fiche_segregation_en.pdf

⁵⁷ Στο πλαίσιο των ευρωπαϊκών διαρθρωτικών και επενδυτικών ταμείων, το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας (ΕΤΘΑ) μπορεί να συμβάλει στην κοινωνική ένταξη των μεταναστών παρέχοντάς τους επαγγελματική

Η Επιτροπή συνεργάζεται ενεργά με όλους τους αρμόδιους φορείς προκειμένου να διασφαλίσει την αξιοποίηση όλων των μέσων χρηματοδότησης στο μέγιστο δυνατό βαθμό και με ολοκληρωμένο και στρατηγικά συντονισμένο τρόπο. Προωθεί την ανταλλαγή εμπειριών μεταξύ των διάφορων παραγόντων και χρηματοδοτεί και ενισχύει την ικανότητα που έχουν οι εμπλεκόμενοι παράγοντες να διασφαλίσουν μια συνεκτική προσέγγιση. Διεξάγεται ήδη εντατικός διάλογος και ανταλλαγή γνώσεων μέσω της επιτροπής TAME-TEA⁵⁸. Ένα ακόμη παράδειγμα αποτελεί το διακρατικό δίκτυο συνεργασίας για τη μετανάστευση του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου, που φέρνει σε επαφή τις διαχειριστικές αρχές του ΕΚΤ, τους κοινωνικούς εταίρους και άλλους οικείους παράγοντες για την ανταλλαγή εμπειριών σχετικά με τους τρόπους βέλτιστης αξιοποίησης της χρηματοδότησης του ΕΚΤ (επίσης στο πλαίσιο των συνεργειών με το TAME) για την ένταξη των υπηκόων τρίτων χωρών. Η Επιτροπή θα εξακολουθήσει να εμβαθύνει το στρατηγικό της διάλογο με επιμέρους κράτη μέλη μέσω ειδικών συνεδριάσεων και παρέχοντας ειδικά προσαρμοσμένες οδηγίες για τη βέλτιστη αξιοποίηση της χρηματοδότησης και τη διερεύνηση πρόσθετων δυνατοτήτων στο πλαίσιο των υφιστάμενων προγραμμάτων.

Επιπλέον, η Επιτροπή θα εξακολουθήσει να παροτρύνει τα κράτη μέλη, τις περιφερειακές και τοπικές αρχές, καθώς επίσης τους κοινωνικούς εταίρους και μη κυβερνητικές οργανώσεις προκειμένου να αξιοποιούν πλήρως τους μηχανισμούς εταιρικής σχέσης για την υλοποίηση των ταμείων της ΕΕ⁵⁹. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να προσφέρουν τις ευρύτερες δυνατές ευκαιρίες σε οργανώσεις, ιδίως δε σε εκείνες που χρησιμοποιούν καινοτόμες προσεγγίσεις, προκειμένου να συμμετέχουν σε προσκλήσεις υποβολής προτάσεων για εθνικά προγράμματα στο πλαίσιο των εν λόγω προγραμμάτων.

Τέλος, η Επιτροπή σκοπεύει να ενισχύσει την οικονομική στήριξη προς τα κράτη μέλη για την ένταξη των υπηκόων τρίτων χωρών μέσω του Ταμείου Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης στο πλαίσιο του σχεδίου προϋπολογισμού του 2017.

5. ΕΠΟΜΕΝΑ ΣΤΑΔΙΑ

Με το παρόν σχέδιο δράσης της ΕΕ για την ένταξη, η Επιτροπή καθορίζει προτεραιότητες και εργαλεία πολιτικής για συγκεκριμένες δράσεις που θα πρέπει να αναληφθούν σε επίπεδο ΕΕ προκειμένου να στηριχθεί η δράση για την ένταξη σε επίπεδο κρατών μελών, με σκοπό την περαιτέρω ανάπτυξη και στήριξη των πολιτικών ένταξης σε ολόκληρη την ΕΕ. Στο πλαίσιο των προσπαθειών που καταβάλλουμε για την οικοδόμηση ανθεκτικότερων, συνεκτικότερων και εν τέλει ισχυρότερων κοινωνιών, έχει έρθει ο καιρός για αλλαγή κατεύθυνσης σε όλα τα

κατάρτιση και εκπαίδευση, καθώς και στήριξη για το ξεκίνημά τους εάν επιθυμούν να δραστηριοποιηθούν ως αυτοαπασχολούμενοι. Επίσης, μπορεί να στηρίξει την υλοποίηση των ολοκληρωμένων στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης που προβλέπουν επίσης ευρύ φάσμα υπηρεσιών για τους μετανάστες. Το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους (FEAD) μπορεί να στηρίξει την παροχή βασικής υλικής βοήθειας ή/και μέτρα κοινωνικής ένταξης για υπηκόους τρίτων χωρών εάν ανήκουν στην ομάδα-στόχο που ορίζεται σε εθνικό επίπεδο. Το πρόγραμμα ERASMUS+ παρέχει στα κράτη μέλη 400 εκατ. EUR για να βελτιώσουν την κοινωνική ένταξη μέσω εκπαίδευσης. Η ΕΕ χρηματοδοτεί την έρευνα για την ένταξη των μεταναστών στο πλαίσιο του 7ου προγράμματος πλαισίου και του προγράμματος «Ορίζοντας 2020». Για ανασκόπηση των κυριότερων πορισμάτων των σχετικών αποτελεσμάτων και των κυριότερων συμπερασμάτων, βλ. ανασκόπηση πολιτικής «Research on Migration: Facing Realities and Maximising Opportunities» 2016, σ. 51-87.

⁵⁸ Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας.

⁵⁹ Σύμφωνα με τις διατάξεις του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 240/2014 της Επιτροπής, της 7ης Ιανουαρίου 2014, σχετικά με τον ευρωπαϊκό κώδικα δεοντολογίας για την εταιρική σχέση στο πλαίσιο των ευρωπαϊκών διαρθρωτικών και επενδυτικών ταμείων, ΕΕ L 74, της 14.3.2014, σ. 1-7.

επίπεδα. Η Επιτροπή θα εξακολουθήσει να λαμβάνει υπόψη την προτεραιότητα που αφορά την ένταξη των μεταναστών, τη μη διακριτική μεταχείριση και την ενσωμάτωση σε όλες τις οικείες δράσεις και ενότητες πολιτικής και αναμένει από τα κράτη μέλη να πράξουν το ίδιο.

Επιπροσθέτως, η Επιτροπή θα εξακολουθήσει να παρακολουθεί τις πολιτικές και τα αποτελέσματα της ένταξης αξιοποιώντας και αναπτύσσοντας περαιτέρω τα εργαλεία και τους δείκτες που υπάρχουν ήδη, μεταξύ άλλων μέσω περαιτέρω ενίσχυσης της συνεργασίας με τους οικείους παράγοντες⁶⁰. Σε αυτή τη βάση, η Επιτροπή θα εξακολουθήσει να αναλύει τα αποτελέσματα της ένταξης των υπηκόων τρίτων χωρών και να παρέχει καθοδήγηση, κατά περίπτωση, στα κράτη μέλη στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού εξαμήνου⁶¹.

Από τη μεριά τους, τα κράτη μέλη καλούνται να επικαιροποιήσουν και να ενισχύσουν τις πολιτικές ένταξης που εφαρμόζουν για τους νομίμως διαμένοντες υπηκόους τρίτων χωρών, αξιοποιώντας το παρόν σχέδιο δράσης, ενόψει των νέων και μελλοντικών προκλήσεων, και να διασφαλίσουν ότι όλες οι οικείες πολιτικές αποσκοπούν στην οικοδόμηση κοινωνιών με μεγαλύτερη συνοχή. Τα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης να εξετάσουν σε στρατηγικό επίπεδο το πώς μπορούν να διοχετευτούν έγκαιρα – εκτός από τη χρηματοδότηση του TAME που είναι ειδικά σχεδιασμένη για την ένταξη – και άλλες συναφείς μορφές οικονομικής στήριξης στο πλαίσιο των προγραμμάτων των ευρωπαϊκών διαρθρωτικών και επενδυτικών ταμείων και άλλων χρηματοδοτικών μέσων της ΕΕ για τη στήριξη των σχετικών με την ένταξη στόχων τους και τη βελτίωση των συνεργειών και της συμπληρωματικότητας μεταξύ διαφορετικών τομέων και επιπέδων πολιτικής.

Η Επιτροπή θα ανασκοπεί τακτικά την υλοποίηση των δράσεων που παρουσιάζονται στο παρόν σχέδιο δράσης και την πρόοδο που επιτυγχάνεται και θα προσδιορίζει τις πρόσθετες δράσεις που απαιτούνται, υποβάλλοντας σχετικές εκθέσεις στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο.

ΠΛΗΡΗΣ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ ΠΟΥ ΠΡΟΒΛΕΠΟΝΤΑΙ ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΕ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2016-2017

⁶⁰ Για παράδειγμα, η ΕΕ σε συνεργασία με τον ΟΟΣΑ έχει ξεκινήσει μια προσπάθεια σύγκρισης των αποτελεσμάτων της ένταξης σε διεθνές επίπεδο, που παρέχει στους υπευθύνους χάραξης πολιτικής δείκτες συγκριτικής αξιολόγησης για τη συσχέτιση των αποτελεσμάτων στη δική τους χώρα με τα αντίστοιχα αποτελέσματα άλλων χωρών και τον προσδιορισμό ορθών πρακτικών. ΟΟΣΑ/Ευρωπαϊκή Ένωση 2015, *Indicators of Immigration Integration 2015 – Settling In*. Ανάλυση των αποτελεσμάτων της ένταξης σε τοπικό επίπεδο θα διενεργηθεί και στο μέλλον. Ο Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ εργάζεται επί του παρόντος για την παρακολούθηση της κοινωνικής ένταξης και της συμμετοχής των μεταναστών και των απογόνων τους στην κοινωνία από τη σκοπιά των θεμελιωδών δικαιωμάτων και θα δημοσιεύσει το 2017 τα αποτελέσματα του δεύτερου σκέλους της μεγαλύτερης έρευνας που διεξήχθη σε ολόκληρη την ΕΕ σχετικά με τις εμπειρίες που αφορούν τις διακρίσεις, τα θύματα εγκλημάτων μίσους και την κοινωνική συμμετοχή των μεταναστών και των μειονοτήτων (EU-MIDIS II).

⁶¹ Βλ. τις ειδικές ανά χώρα συστάσεις του 2016, που εγκρίθηκαν στις 18 Μαΐου 2016: http://ec.europa.eu/europe2020/making-it-happen/country-specific-recommendations/index_el.htm.

	Δράσεις σε επίπεδο ΕΕ για τη στήριξη των κρατών μελών	Ενδεικτικό χρονοδιάγραμμα	Βασικοί παράγοντες
Μέτρα προ της αναχώρησης/άφιξης	Δρομολόγηση προγραμμάτων για τη στήριξη αποτελεσματικών μέτρων προ της αναχώρησης και προ της άφιξης, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο προγραμμάτων επανεγκατάστασης (π.χ. γλωσσική εκπαίδευση, πληροφόρηση σχετικά με τον πολιτισμό και τις αξίες της χώρας προορισμού κ.λπ.) μέσω του TAME.	2016/2017	Επιτροπή, κράτη μέλη, κοινωνία των πολιτών, τρίτες χώρες
	Συνεννόηση με τα κράτη μέλη προκειμένου να ενισχύσουν τη συνεργασία τους με επιλεγμένες τρίτες χώρες όσον αφορά τα μέτρα προ της αναχώρησης στο πλαίσιο του σχεδίου δράσης της Βαλέτας.	2016	Επιτροπή, κράτη μέλη, τρίτες χώρες
	Ο νέος Οργανισμός Ασύλου της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα διευκολύνει την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών στον τομέα των μέτρων ένταξης προ της αναχώρησης.	2016-2017	Επιτροπή, κράτη μέλη
Εκπαίδευση	Παροχή επιγραμμικής αξιολόγησης και εκμάθησης γλωσσών μέσω του προγράμματος Erasmus+ για περίπου 100 000 νεοαφιχθέντες υπηκόους τρίτων χωρών, ιδίως δε πρόσφυγες.	2016	Επιτροπή
	Παροχή στήριξης σε εθνικές και περιφερειακές αρχές για εκδηλώσεις ομαδικής μάθησης που αφορούν τις τάξεις υποδοχής, την αξιολόγηση δεξιοτήτων και γλώσσας, τη στήριξη για ασυνόδευτα παιδιά, τη διαπολιτισμική ευαισθητοποίηση, την αναγνώριση ακαδημαϊκών προσόντων και την ένταξη στην ανώτερη εκπαίδευση.	2016-2017	Επιτροπή, κράτη μέλη
	Δημιουργία ευρωπαϊκών δικτύων πολιτικής για ερευνητές, επαγγελματίες, υπευθύνους χάραξης πολιτικής σε τοπικό/περιφερειακό επίπεδο για την ανταλλαγή ορθών πρακτικών σχετικά με την ένταξη νεοαφιχθέντων ατόμων μέσω τυπικής και άτυπης εκπαίδευσης.	2017	Επιτροπή
	Άρση των φραγμών που παρεμποδίζουν τη συμμετοχή κοριτσιών και αγοριών που είναι πρόσφυγες υπήκοοι τρίτων χωρών στην προσχολική εκπαίδευση μέσω ανάπτυξης του ευρωπαϊκού δικτύου ποιότητας για την προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα (ΠΕΦ), μεταξύ άλλων προσφέροντας βοήθεια για τη στήριξη του προσωπικού της ΠΕΦ προκειμένου να μπορεί να ανταποκριθεί στη συγκεκριμένη κατάσταση των οικογενειών μεταναστών.	2016	Επιτροπή, κράτη μέλη
	Προώθηση της βελτίωσης των δεξιοτήτων των ατόμων με χαμηλό επίπεδο προσόντων στο πλαίσιο του νέου θεματολογίου δεξιοτήτων για την Ευρώπη.	2016-2017	Επιτροπή, κράτη μέλη
	Χρηματοδότηση διακρατικών έργων και εταιρικών σχέσεων για τη χωρίς αποκλεισμούς στήριξη της εκπαίδευσης, της κατάρτισης και της νεολαίας, με ιδιαίτερη έμφαση σε έργα που αφορούν τη	2016-2017	Επιτροπή, κράτη μέλη, κοινωνία των πολιτών

	μετανάστευση και τον διαπολιτισμικό διάλογο στο πλαίσιο του προγράμματος Erasmus+.		
	Συνέχιση της ανάλυσης των αποτελεσμάτων της ένταξης των υπηκόων τρίτων χωρών στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού εξαμήνου.	Ετησίως	Επιτροπή
	Παροχή στήριξης σε εκπαιδευτικούς και στο σχολικό προσωπικό σχετικά με τον τρόπο προώθησης της εκπαίδευσης χωρίς αποκλεισμούς και αντιμετώπισης των ειδικών αναγκών των μαθητών-μεταναστών και της ένταξης των προσφύγων μέσω επιγραμματικών μαθημάτων και δραστηριοτήτων επαγγελματικής ανάπτυξης με χρήση της επιγραμματικής πλατφόρμας School Education Gateway.	2016	Επιτροπή
Αγορά εργασίας και επαγγελματική κατάρτιση	Ανάπτυξη «Εργαλειοθήκης δεξιοτήτων για υπηκόους τρίτων χωρών», στο πλαίσιο του νέου θεματολογίου δεξιοτήτων για την Ευρώπη με σκοπό τη στήριξη του έγκαιρου προσδιορισμού των δεξιοτήτων και προσόντων των αιτούντων άσυλο, των προσφύγων και των υπηκόων τρίτων χωρών.	2016-2017	Επιτροπή, κράτη μέλη
	Βελτίωση της αναγνώρισης των <u>ακαδημαϊκών</u> προσόντων των υπηκόων τρίτων χωρών εφαρμόζοντας, μεταξύ άλλων, τα εξής: – κατάρτιση του προσωπικού των εγκαταστάσεων υποδοχής για την ταχύτερη έναρξη των διαδικασιών αναγνώρισης· – βελτίωση της πρόσβασης σε διαδικασίες αναγνώρισης των ακαδημαϊκών προσόντων των ατόμων που δικαιούνται διεθνούς προστασίας· – βελτίωση των διαύλων επικοινωνίας για την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των κέντρων ENIC-NARIC και των αρμόδιων φορέων, συμπεριλαμβανομένων των ΜΚΟ που αναλαμβάνουν εκπαιδευτικές δραστηριότητες στις εγκαταστάσεις υποδοχής· – ανάπτυξη εργαλειοθήκης για αξιολογητές διαπιστευτηρίων με σκοπό τη στήριξη της αναγνώρισης των ακαδημαϊκών προσόντων των προσφύγων.	2016-2017	Επιτροπή, κράτη μέλη
	Βελτίωση της διαφάνειας και της κατανόησης των προσόντων που αποκτώνται σε τρίτες χώρες μέσω αναθεώρησης του ευρωπαϊκού πλαισίου επαγγελματικών προσόντων (πρόταση σύστασης του Συμβουλίου που εγκρίθηκε στο πλαίσιο του νέου θεματολογίου δεξιοτήτων για την Ευρώπη), που θα βελτιώσει την υλοποίησή του και θα επεκτείνει το πεδίο εφαρμογής του προκειμένου να συμπεριλάβει τη δυνατότητα δημιουργίας συνδέσμων με τα πλαίσια επαγγελματικών προσόντων άλλων	2016-2017	Επιτροπή, κράτη μέλη

	περιοχών του κόσμου.		
	Χρηματοδότηση έργων που προωθούν: την ταχεία εισδοχή στην αγορά εργασίας και στην επαγγελματική κατάρτιση (π.χ. μέσω αξιολόγησης και επικύρωσης δεξιοτήτων, γλωσσικής εκπαίδευσης εστιασμένης στην απασχόληση, επαγγελματικής κατάρτισης κατά την απασχόληση) και την ένταξη των γυναικών στην αγορά εργασίας (EaSI/TAME).	2016-2017	Επιτροπή, κράτη μέλη, κοινωνία των πολιτών
	Προώθηση της ανταλλαγής ελπιδοφόρων πρακτικών για την ένταξη στην αγορά εργασίας μέσω υφιστάμενων δικτύων και προγραμμάτων (ευρωπαϊκό δίκτυο δημόσιων υπηρεσιών απασχόλησης, συντονιστές εγγυήσεων για τη νεολαία, πρόγραμμα αμοιβαίας μάθησης και ευρωπαϊκό δίκτυο αγροτικής ανάπτυξης).	2016	Επιτροπή, κράτη μέλη
	Ανάπτυξη επιγραμμικού αποθετηρίου ελπιδοφόρων πρακτικών για την ένταξη στην αγορά εργασίας των αιτούντων άσυλο και των προσφύγων, το οποίο θα χρησιμεύσει ως πηγή για τους υπευθύνους χάραξης πολιτικής στα κράτη μέλη.	2016	Επιτροπή, κράτη μέλη
	Science4Refugee (επιστήμη για τους πρόσφυγες): πρωτοβουλία για την αντιστοίχιση προσφύγων και αιτούντων άσυλο που έχουν επιστημονικά προσόντα με κατάλληλες θέσεις σε πανεπιστήμια και ερευνητικά ιδρύματα στην ΕΕ.	2016-2017	Επιτροπή
	Παροχή χρηματοδότησης για την ενίσχυση των ικανοτήτων των δήμων και των τοπικών αρχών όσον αφορά τις πρακτικές υποδοχής και ένταξης των προσφύγων, με έμφαση στην ένταξη στην αγορά εργασίας.	2016/2017	Επιτροπή, κράτη μέλη, τοπικές και περιφερειακές αρχές
	Συνέχιση της ανάλυσης των αποτελεσμάτων της ένταξης των υπηκόων τρίτων χωρών στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού εξαμήνου.	Ετησίως	Επιτροπή
	Βελτίωση των δραστηριοτήτων προβολής προς ευάλωτους νέους εκτός απασχόλησης, εκπαίδευσης ή κατάρτισης, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που προέρχονται από οικογένειες μεταναστών, στο πλαίσιο των προγραμμάτων εγγυήσεων για τη νεολαία.	2016-2017	Επιτροπή, κράτη μέλη
	Προσδιορισμός βέλτιστων πρακτικών για την προώθηση και τη στήριξη της επιχειρηματικότητας των μεταναστών και τη χρηματοδότηση πιλοτικών έργων για τη διάδοσή τους.	2016	Επιτροπή, κράτη μέλη
	Διαγωνισμός κοινωνικής καινοτομίας για τη βράβευση καινοτομιών σχετικών με προϊόντα, τεχνολογίες, υπηρεσίες και μοντέλα που μπορούν να στηρίξουν την ένταξη των προσφύγων και άλλων υπηκόων τρίτων χωρών.	2016	Επιτροπή, ιδιωτικός τομέας
	Προώθηση της ανταλλαγής ελπιδοφόρων πρακτικών σχετικών με την ένταξη στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση και την ομαδική μάθηση μέσω υφιστάμενων	2016-2017	Επιτροπή, κράτη μέλη, ιδιωτικός τομέας

	πρωτοβουλιών και προγραμμάτων πολιτικής (ευρωπαϊκή συμμαχία για θέσεις μαθητείας, ευρωπαϊκό σύμφωνο για τη νεολαία, Erasmus+, ΕΚΤ, εκπαίδευση και κατάρτιση 2010).		
Πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες	Προώθηση της αξιοποίησης κονδυλίων της ΕΕ για υποδομές υποδοχής, εκπαίδευσης, στέγασης και υγειονομικής περίθαλψης, καθώς και κοινωνικές υποδομές για υπηκόους τρίτων χωρών.	2016-2017	Επιτροπή
	Ενίσχυση της συνεργασίας με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, με σκοπό την παροχή χρηματοδότησης για προσωρινές εγκαταστάσεις διαμονής και υγειονομικής περίθαλψης για νεοαφιχθέντες υπηκόους τρίτων χωρών, καθώς και για την κοινωνική στέγαση.	2016-2017	Επιτροπή, κράτη μέλη, ΕΤΕπ
	Προώθηση της ομαδικής μάθησης μεταξύ των κρατών μελών, σχετικά με την αντιμετώπιση των προκλήσεων που αφορούν τη στέγαση.	2017	Επιτροπή, κράτη μέλη
	Στήριξη βέλτιστων πρακτικών σχετικών με την παροχή φροντίδας για ευάλωτους υπηκόους τρίτων χωρών και πρόσφυγες, συμπεριλαμβανομένων των γυναικών, των παιδιών και των ηλικιωμένων στο πλαίσιο του προγράμματος υγείας (ετήσιο σχέδιο δράσης για το 2016).	2016	Επιτροπή, κράτη μέλη, παράγοντες του τομέα της υγείας
	Ανάπτυξη πιλοτικών μηχανισμών κατάρτισης για επαγγελματίες του τομέα της υγείας και υπευθύνους επιβολής του νόμου σχετικά με την υγειονομική περίθαλψη των υπηκόων τρίτων χωρών, με σκοπό την αναβάθμιση και την ενίσχυση των δεξιοτήτων και των ικανοτήτων των επαγγελματιών του τομέα της υγείας που υπηρετούν στην πρώτη γραμμή, και προώθηση μιας ολιστικής προσέγγισης για την υγειονομική περίθαλψη των ατόμων.	2016-2017	Επιτροπή, κράτη μέλη, παράγοντες του τομέα της υγείας
Ενεργή συμμετοχή και ένταξη	Σύνταξη εγχειριδίων και εργαλειοθηκών για επαγγελματίες στον τομέα της πολιτισμικής ευαισθητοποίησης και έκφρασης· διαπολιτισμικός διάλογος· ενεργή συμμετοχή υπηκόων τρίτων χωρών στην πολιτική, κοινωνική και πολιτιστική ζωή και στον αθλητισμό στις κοινωνίες υποδοχής· και συμβολή στη εργασία στον τομέα της νεολαίας.	2016-2017	Επιτροπή, κράτη μέλη, παράγοντες του τομέα της εκπαίδευσης
	Δρομολόγηση προγραμμάτων για την προώθηση του διαπολιτισμικού διαλόγου και των ευρωπαϊκών αξιών μέσω του πολιτισμού, των ταινιών και των τεχνών (Δημιουργική Ευρώπη).	2016	Επιτροπή, κράτη μέλη, κοινωνία των πολιτών
	Χρηματοδότηση έργων για την προώθηση της συμμετοχής υπηκόων τρίτων χωρών στην πολιτική, κοινωνική και πολιτιστική ζωή στο πλαίσιο του TAME.	2016-2017	Επιτροπή, κράτη μέλη, κοινωνία των πολιτών
	Χρηματοδότηση δικτύων πόλεων, αδελφοποίησης πόλεων και έργων της κοινωνίας των πολιτών για τη συμμετοχή	2016-2020	Επιτροπή, κράτη μέλη, τοπικές και

	στα κοινά, συμπεριλαμβανομένων υπηκόων τρίτων χωρών, στο πλαίσιο του προγράμματος «Ευρώπη για τους πολίτες».		περιφερειακές αρχές, κοινωνία των πολιτών
	Αντιμετώπιση της ξеноφοβίας μέσω αύξησης της ευαισθητοποίησης και προώθησης βέλτιστων πρακτικών για την καταπολέμηση των ξеноφοβικών πράξεων και της ξеноφοβικής ρητορικής στο πλαίσιο της ομάδας υψηλού επιπέδου της ΕΕ, που συστάθηκε πρόσφατα, για την καταπολέμηση του ρατσισμού, της ξеноφοβίας και άλλων μορφών μισαλλοδοξίας.	Από το 2016	Επιτροπή, κράτη μέλη, κοινωνία των πολιτών
	Προώθηση έργων που αφορούν την ένταξη των προσφύγων στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής εθελοντικής υπηρεσίας (που αποτελεί μέρος του προγράμματος Erasmus+).	2016	Επιτροπή, κράτη μέλη, κοινωνία των πολιτών
	Χρηματοδότηση έργων για την πρόληψη και την καταπολέμηση του ρατσισμού και της ξеноφοβίας, συμπεριλαμβανομένων των εγκλημάτων μίσους και της ρητορικής μίσους, πρωτοβουλιών για την καλύτερη κατανόηση μεταξύ κοινοτήτων και την προώθηση διαθρησκευτικών και διαπολιτισμικών δραστηριοτήτων και έργων, καθώς και ΜΚΟ της ΕΕ για την καταπολέμηση των διακρίσεων στο πλαίσιο του προγράμματος «Δικαιώματα, Ισότητα και Ιθαγένεια».	2016-2017	Επιτροπή, κράτη μέλη, κοινωνία των πολιτών
	Δημιουργία ιστοσελίδας με «μηχανισμό μιας στάσης» για την παροχή πληροφοριών σχετικά με την οικεία ενωσιακή χρηματοδότηση για τη στήριξη έργων και πρωτοβουλιών που αποσκοπούν στην προώθηση της ανεκτικότητας και την καταπολέμηση του ρατσισμού, της ξеноφοβίας και των διακρίσεων.	2016	Επιτροπή
	Χρηματοδότηση έργων για τη διάδοση και την αναπαραγωγή ορθών πρακτικών που προάγουν την κοινωνική ένταξη σε τοπικό επίπεδο, συμπεριλαμβανομένης της ένταξης μέσω του προγράμματος Erasmus+.	2016-2017	Επιτροπή
	Ανάπτυξη εργαλειοθήκης για υπευθύνους χάραξης πολιτικής και εργαζόμενους στον τομέα της νεολαίας για τη συμβολή των δραστηριοτήτων για τους νέους και της μη τυπικής και άτυπης μάθησης στην ένταξη.	2016-2017	Επιτροπή, κράτη μέλη, παράγοντες του τομέα της εκπαίδευσης
	Χρηματοδότηση διακρατικών πολιτιστικών και οπτικοακουστικών έργων για τη στήριξη της ένταξης των προσφύγων, στο πλαίσιο του προγράμματος «Δημιουργική Ευρώπη».	2016	Επιτροπή, κοινωνία των πολιτών
	Δρομολόγηση έργων για την προώθηση της κοινωνικής ένταξης μέσω της νεολαίας και του αθλητισμού στο πλαίσιο του προγράμματος Erasmus+.	2016	Επιτροπή, κράτη μέλη, κοινωνία των πολιτών
	Χρηματοδότηση έργων για την έγκαιρη ταυτοποίηση, προστασία και ένταξη των υπηκόων τρίτων χωρών που έχουν πέσει θύματα εμπορίας ανθρώπων, εστιάζοντας	2016-2017	Επιτροπή, κράτη μέλη, κοινωνία των πολιτών

	μεταξύ άλλων στα παιδιά και στα ασυνόδευτα παιδιά στο πλαίσιο του TAME.		
	Συνέχιση της συνεργασίας με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο για την έγκριση της οδηγίας για την καταπολέμηση των διακρίσεων.		
	Προσδιορισμός και διάδοση ορθών πρακτικών για την υποστήριξη των γυναικών.	2016-2017	Επιτροπή, κράτη μέλη, κοινωνία των πολιτών
Εργαλεία συντονισμού, χρηματοδότησης και παρακολούθησης	Ενίσχυση του δικτύου εθνικών σημείων επαφής για την ένταξη και μετασχηματισμός του σε «ευρωπαϊκό δίκτυο ένταξης» για την προώθηση της αμοιβαίας μάθησης μεταξύ των κρατών μελών.	2016-2017	Επιτροπή, κράτη μέλη
	Προώθηση της συνεργασίας μεταξύ διάφορων βαθμίδων διακυβέρνησης, συμπεριλαμβανομένου του περιφερειακού και τοπικού επιπέδου, μέσω εταιρικής σχέσης στο πλαίσιο του αστικού θεματολογίου της ΕΕ, με έμφαση στην ένταξη των υπηκόων τρίτων χωρών.	2016-2017	Επιτροπή, κράτη μέλη, τοπικές και περιφερειακές αρχές
	Στήριξη καινοτόμων δράσεων σε τοπικό επίπεδο μέσω στοχευμένης χρηματοδότησης στο πλαίσιο του προγράμματος αστικών καινοτόμων δράσεων.	2016-2017	Επιτροπή, τοπικές και περιφερειακές αρχές
	Βελτίωση της συνεργασίας και της στρατηγικής ευθυγράμμισης όλων των οικείων μέσων χρηματοδότησης της ΕΕ με σκοπό την αύξηση του αντίκτυπου της ενωσιακής στήριξης στη συνολική ένταξη των υπηκόων τρίτων χωρών.	2016-2017	Επιτροπή, κράτη μέλη
	Ενίσχυση της συνεργασίας μέσω εξειδικευμένων ανταλλαγών και επισκέψεων σε επίπεδο υπεύθυνων εθνικών αρχών στα οικεία ταμεία της ΕΕ.	2016-2017	Επιτροπή, κράτη μέλη
	Στο πλαίσιο της αρχής της εταιρικής σχέσης και της κοινής ευθύνης, ενίσχυση της εμπλοκής όλων των οικείων παραγόντων, μεταξύ άλλων μέσω στήριξης της ανταλλαγής εμπειριών μεταξύ διάφορων παραγόντων όσον αφορά την αξιοποίηση της χρηματοδότησης από το ΕΚΤ για την ένταξη των προσφύγων μέσω του διακρατικού δικτύου συνεργασίας για τη μετανάστευση του ΕΚΤ.	2016-2017	Επιτροπή, κράτη μέλη, άλλοι παράγοντες
	Περαιτέρω ανάπτυξη στοιχείων για την ένταξη σε επίπεδο ΕΕ, μεταξύ άλλων μέσω παρακολούθησης των αποτελεσμάτων της ένταξης σε τοπικό επίπεδο.	2016-2017	Επιτροπή, κράτη μέλη, επίσης σε συνεργασία με τον ΟΟΣΑ
	Παρακολούθηση της κοινωνικής ένταξης και της συμμετοχής των μεταναστών που είναι υπήκοοι τρίτων χωρών στην κοινωνία, από τη σκοπιά των θεμελιωδών δικαιωμάτων.	2016	Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ